

IV | 3, 11, 8

INSTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE EDVARDA KARDELJA
LJUBLJANA, TRG FRANCOŠKE REVOLUCIJE 7

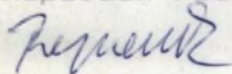
MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR Z
MEDNARODNO UDELEŽBO

POMURJE - 14

KOBILJE 1985

Redakcija:

Repolusk Peter

Direktor:

mag. Rado Genori

Ljubljana, oktober 1985

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR Z MEDNARODNO
UDELEŽBO POMURJE - 14, KOBILJE 29. junij - 9. julij 1985

Financerji: ZOTK - Gibanje "Znanost mladini" - Ljubljana

- Urad za narodnosti IS skupščine SRS,
Ljubljana
- Občinska raziskovalna skupnost Lendava
- Komisija za manjšinska in izseljenska
vprašanja pri SZDL, Ljubljana

Organizacija in strokovna izvedba: Inštitut za geografijo
Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani

Strokovni vodja: Repolusk Peter

Mentorji: Repolusk Peter

Kladnik Drago

Sedež tabora: Osnovna šola Kobilje

Letošnji Mladinski raziskovalni socialno-geografski tabor z mednarodno udeležbo POMURJE 14 je potekal od 29. junija do 9. julija 1985 v naselju Kobilje, občina Lendava. Udeležilo se ga je 16 srednješolcev iz SR Slovenije, Tržaškega in avstrijske Koroške. Pričujoča publikacija vsebuje končne ugotovitve desetdnevnega dela mladih raziskovalcev.

Ob tej priložnosti smo dolžni zahvalo OS Kobilje in vsem krajanom Kobilja za topel sprejem in pomoč pri raziskovalnem delu mladih.

U d e l e ž e n c i t a b o r a

Eva Baš, Srednja naravoslovna šola Maribor

Marija Lipovšek, Srednja naravoslovna šola Kamnik

Irena Golob, Srednja družboslovna šola Ptuj

Dominika Weigl, Srednja družboslovna šola Ptuj

Polona Demšar, Srednja družboslovna šola Celje

Robert Torma, SSKPEU Lendava

Janez Meselič, SSKPEU Lendava

Niran Tomažič, Srednja družboslovna šola Celje

Samo Vučak, SSKPEU Lendava

Marjan Nemet, SSKPEU Lendava

Klara Sovinc, Srednja družboslovna šola Celje

Danica Balažic, SSKPEU Lendava

Lenka Lazar, SSKPEU Lendava

Vida Broman, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

Sandro Hrovatin, Znanstveni licej F.Prešeren, Trst

Sabina Nachbar, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

1. DEMOGRAFSKA STRUKTURA PREBIVALSTVA KOBILJA

Poročilo pripravili: Eva Baš, Srednja naravoslovna šola,
Maribor
Marija Lipovšek, Srednja naravoslovna
šola Kamnik

1.1. U v o d

Prekmurje je področje v Sloveniji, kjer že desetletja lahko zaznavamo preseljevanje občanov. Iz tega področja je do srede 19. stoletja pa do prve svetovne vojne odtekala delovna sila na sezonska kmečka dela na Madžarsko, med obema vojnoma pa v zahodnoevropske države in Ameriko. Iz širšega dela agrarno prenaseljene SV Slovenije in tudi drugih prenaseljenih območij v Sloveniji so se po drugi svetovni vojni preselile kmečke družine v Banat. Število za stalno izseljenih iz Slovenije je vse manjše, še pred nekaj desetletji se je povečevalo število zdomcev, ki so odhajali na delo v tujino za zaslužkom, ki ga potem doma investirajo v nakup novih strojev in druge naložbe. Vzrok za začasno zaposlitev v tujini pa je tudi možnost hitrejše pridobitve kvalifikacije.

Odhajanje v tujino, v zadnjem času pa preseljevanje v mesta, je imelo za posledico zmanjševanje števila kmečkega prebivalstva. Tako je v obdobju od 1931 do 1981 upadel odstotek kmečkega prebivalstva z 59 % na 9 %, delež v mestih prebivajočega prebivalstva pa je narasel s 23 % na prek 40 %. Ljudje pa se v čedalje večjem številu naseljujejo izven mest na polurbaniziranih območjih. V zvezi s tem se hitro večja število dnevnih migrantov. Ker del kmečkega prebivalstva, ki je zamenjalo svoj kmečki poklic z nekmečkim, še naprej prebiva na vaseh ter dnevno potuje na delo v zaposlitvene kraje, se je večina kmečkih gospodinjstev spremenilav polkmečka ali nekmečka s kmečkimi gospodarstvi.

Preveliko odtekanje kmečkega prebivalstva v mesta je pri aktivnem kmečkem prebivalstvu pustilo zelo neugodno demografsko strukturo. S preseljevanjem prebivalstva so se izoblikovale cone bolj ali manj intenzivnega odseljevanja z nazadovanjem števila prebivalstva, ter cone doseljevanja s povečevanjem števila prebivalstva. Posledica tega je, da je v krajih, kamor se ljudje priseljujejo, zelo velik naravni prirastek, v krajih, kjer se odseljujejo pa zelo majhen ali celo negativen.

Na ozemlju Slovenije lahko v grobem opredelimo štiri tipe demografskih področij:

- področja odmiranja prebivalstva
- področja praznenja prebivalstva
- področja zmerne koncentracije
- področja močne koncentracije

Tip demografskih področij odmiranja in praznenja prebivalstva se je izoblikoval na obsežnejših sklenjenih področjih alpskega in predalpskega sveta, na Primorskem, Notranjskem, Dolenjskem, Krasu, na Goričkem, v Slovenskih Goricah in v Halozah. Prav praznjenju in odmiranju prebivalstva je bil namenjen tudi del našega raziskovalnega tabora v Prekmurju, ki je bil letos v Kobilju.

Osnovni podatek, ki nas je zanimal na začetku, je bila biološka struktura prebivalstva in njegova migracijska obeležja. Podatke smo zbrali s podrobnim anketiranjem gospodinjstev in posameznikov (skupno smo z anketo zajeli blizu 90 % prebivalstva - 173 gospodinjstev s skupno 597 vaščani).

1.2. Starostna in spolna struktura Kobiljčanov

Na podlagi anket smo ugotovili, da je Kobilje vas, ki zelo veliko starega prebivalstva, otrok oziroma mladega prebivalstva pa je čedalje manj, tako da je starostna piramida obrnjena na glavo in izkazuje star demografski režim. Iz tega lahko sklepamo, da se število prebivalcev zmanjšuje, kar smo tudi sami ugotovili, kajti starejši ljudje umirajo, nataliteta pa je zelo majhna. Od leta 1971, ko je bilo na Kobilju 812 prebivalcev, se je do leta 1981 število znižalo na 720, letos pa smo jih našteali 597 (vendar so upoštevani le tisti krajanji, ki smo jih anketirali, to je okoli 90 %). Tudi indeks staranja v Kobilju je precej visok, in sicer znaša kar 108, to pa nam spet dokazuje, da je v tej vasi zelo veliko ostarelih ljudi, kajti odseljujejo se predvsem mladi. Veliko je hiš, kjer živijo samo stari ljudje, pogoste pa so tudi hiše, kjer prebiva samo po en človek. Druga plat problema ostarelih ljudi pa je v tem, da stari ljudje nimajo tako velikih potreb po delovnih mestih ter izboljšanju bivanjskih pogojev. Le-to pa bi v veliki meri zadržalo mlado prebivalstvo v domačem kraju in nudilo naselju boljše perspektive za nadaljnji razvoj.

1.3. Odseljevanje in priseljevanje

Kot že vseskozi poudarjamo, je največji problem Kobilja in nekaterih ostalih krajev v lendavski občini, odseljevanje. To odseljevanje pa smo razdelili po več kategorijah: po vzroku, obdobju, kraju in izobrazbi odseljenih. Največji vzrok za odselitev predstavlja zaposlitev in sicer 50 %, potem poroka 36 %, ostalih 14 % pa stanovanje, izobraževanje, boljše bivalno okolje in drugo. Zanimivo je tudi to, da se zaradi poroke izseljujejo predvsem ženske. To izseljevanje je stalno, vendar je bilo posebno izrazito med leti 1961 in 1970, ko se je odselilo kar 97 ljudi, naslednjih 10 let se jih je 58, v zadnjih petih letih pa 18. Skupno se je izselilo iz Kobilja 218 ljudi.

Več kot polovica jih je bila starih med 16 in 25 let. Izseljujejo se v kraje lendavske in murskosoboške občine, Ljubljano, Maribor, drugod po Sloveniji, v druge republike in zelo veliko tudi v tujino. Ti ljudje se v precejšnjem številu za konec tedna vračajo domov in hodijo na dopust v rojstni kraj. Da pa je odseljevanje še bolj boleče, nam pove podatek o šolski izobrazbi odseljencev. 55 % odseljencev ima več kot 8 let šole. To vsekakor ni vzpodbudno, saj bi lahko izšolani kader veliko pripomogel k napredku domačega okolja. Ker pa ni delovnih mest, vsi ti ljudje odhajajo tja, kjer ta delovna mesta so, v vasi pa ostajajo stari ljudje, ki obdelujejo zemljo ročno. Posledica tega je majhna storilnost. Več kmetij je tudi takih, ki imajo stroje, vendar nimajo ljudi, da bi z njimi delali. Izseljevanje bi najbrž zaustavil majhen obrat, ki bi ga ustanovili v vasi. Sedaj ljudje največ hodijo na delo v Mursko Soboto in Lendavo, le redki so zaposleni na Kobilju. To so tisti, ki delajo v šoli, trgovini in zadrugi.

S Kobilja pa se ljudje ne samo odseljujejo, ampak se tudi priseljujejo in sicer največ zaradi poroke. Teh je kar 57 %, ostali pa se priselijo še zaradi stanovanja, zaposlitve (to so predvsem učitelji) in boljšega bivalnega okolja. Priseljevanje na Kobilje je bilo prejšnja desetletja dokaj enakomerno, po letu 1970 pa se jih je priselilo kar 46 % vseh priseljenih. Iz naših anket smo ugotovili, da je na Kobilju 81 priseljenih krajanov. Priselili so se iz narodnostno mešanih naselij v Prekmurju, krajev v lendavski občini, iz ostale Slovenije, drugih republik in tujine. Največ pa se jih je priselilo v Kobilje iz Murskosoboške občine in sicer skoraj 50 %. Kljub temu, da se precej ljudi priseli na Kobilje, pa problem razbremenitve dela starih ljudi še ni rešen, ker se okrog 60 % ljudi priseli v nekmečka oziroma pretežno nekmečka gospodinjstva.

1.4. S o c i o e k o n o m s k a s t r u k t u r a g o s p o d i n j s t e v

Socioekonomska struktura gospodinjestev je dokaj pestra. Največje čisto kmečkih - 29 %, čisto nekmečkih je 26 %, ostala gospodinjestva pa so: mešana pretežno kmečka, mešana enakovredna in mešana pretežno nekmečka. Največ čisto kmečkih gospodinjestev je v ostarelih družinah (70 %), potem pa se ta odstotek postopno zmanjšuje, čim mlajše so družine. Čisto nekmečkih gospodinjestev je največ v mladih in zrelih družinah.

Socioekonomska struktura se je najbolj spremenila po drugi svetovni vojni. Ta sprememba je zajela vso Slovenijo. Na kmetijah so ostali pretežno stari ljudje, mladi ljudje pa so se zaposlili v nekmečkih dejavnostih. S spremembo poklicev zemljiških gospodinjestev se je struktura gospodinjestev spremenila iz kmečke v polkmečke in iz polkmečke v nekmečko.

Oba procesa, urbanizacija in deagrarizacija sta na Kobilju povzročala številne negativne procese, najbolj pereča pa sta na vsak način odseljevanje mladih in ostarevanje kmečke delovne sile. Če nadaljnje odlašanje reševanja omenjenih problemov lahko pripelje vas v še bolj kritično stanje, pomoč pa bi tedaj znala biti veliko dražja, če ne celo prepozna.

Tabela 1: Starostna in spolna struktura prebivalstva na Kobilju

Starost	Spol		skupaj
	ženske	moški	
0-4	21	10	31
5-9	16	14	30
10-14	19	20	39
15-19	27	22	49
20-24	25	24	49
25-29	13	23	36
30-34	20	21	41
35-39	13	16	29
40-44	26	19	45
45-49	10	17	27
50-54	15	11	26
55-59	24	14	38
60-64	26	17	43
65-69	18	13	31
70-74	16	11	27
75-79	19	13	32
80 in več	14	10	24
Skupaj	322	275	597

Tabela 2: Vzroki priselitve na Kobilje po obdobjih

Vzrok	Obdobje					Skupaj
	do 1930	1931-1945	1946-1960	1961-1970	po 1970	
poroka	6	9	10	6	15	46
stanovanje	-	-	1	-	13	14
zaposlitev	-	2	1	3	3	9
boljše bivalno okolje	2	-	-	1	2	5
drugo	1	-	-	2	4	7
Skupaj	9	11	12	12	37	81

Tabela 3: Priseljeni po obdobjih in kraju prejšnjega bivanja

Območje	Obdobje					Skupaj
	do 1930	1931- 1945	1946- 1960	1961- 1970	po 1970	
narodnostno mešano v						
Prekmurju	1	4	1	3	5	14
drugi kraji ob Lendavi	1	3	3	-	4	11
drugi kraji ob Murski Soboti	1	5	5	2	25	38
druge občine v Sloveniji	-	-	-	2	9	11
druge republike	-	-	-	1	1	2
tujina	1	-	-	1	3	5
	4	12	9	9	47	81

Tabela 4: Vzroki priselitve - socioekonomska struktura gospodinjstev

Vzrok	Socioekonomska struktura gospodinjstev					skupaj
	kmečka	mešana pret. kmečka	mešana	mešano pret. nekm.	ne- kmečka	
poroka	5	4	12	11	12	44
stanovanje	2	-	1	1	12	16
zaposlitev	-	-	2	-	7	9
boljše bivalno okolje	3	-	2	-	-	5
drugo	-	-	1	1	5	7
Skupaj	10	4	18	13	36	81

Tabela 5: Kraj odseljevanja prebivalcev iz Kobilja

Območje	število odseljenih
Kobilje	49
občina Lendava	17
občina Murska Sobota	33
Slovenija	81
Jugoslavija	4
tujina	34
Skupaj	218

Tabela 6: Odseljeni iz naselja Kobilje (obdobje in vzrok)

Vzrok	Obdobje				Skupaj
	do 1960	61-70	71-80	81 in več	
poroka	12	34	25	8	79
stanovanje	1	3	11	0	15
zaposlitev	28	55	20	5	108
izobraževanje	4	2	1	0	7
boljše bivalno okolje	1	1	1	1	4
drugo	0	1	0	4	5
Skupaj	46	96	58	18	218

Tabela 7: Odseljeni po izobrazbi

Izobrazba	število	%
manj kot 4 leta OŠ	-	-
4-7 let OŠ	3	1
8 let OŠ	94	43
srednja (2-3 letna šola)	61	28
srednja (4-letna šola)	44	20
višja, visoka šola	16	7
Skupaj	218	100

Tabela 8: Starost ob odselitvi s Kobilja

	število	%
do 15	32	15
16-20	67	31
21-25	70	32
26-30	25	11
31-35	14	6
36 in več	10	5
Skupaj	218	100

Tabela 9: Starostna in socio-ekonomska struktura gospodinjestev na Kobilju

Socio-ekonomska struktura	Starost				Skupaj	
	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče		osta- relo
kmečko	2	5	4	6	33	50
mešano pretežno kmečko	1	8	1	4	1	15
mešano mešano pretežno	5	15	2	6	5	33
nekmečko	12	12	3	3	-	30
nekmečko	24	3	8	2	8	45
Skupaj	44	43	18	21	47	173

2. IZOBRAZBA, ŠOLANJE, ZAPOSLOVANJE, DNEVNE MIGRACIJE, GRAVITACIJA

Poročilo pripravili: Irena Golob, Srednja družboslovna šola Ptuj
Dominika Weigl, Srednja družboslovna šola Ptuj

2.1. I z o b r a z b a

Ugotavljali sva stopnjo izobrazbe v posameznih starostnih skupinah:

- 15 - 20 let
- 21 - 40 let
- 41 - 60 let
- nad 60 let

Rezultate za Kobilje sva primerjali s celotno občino Lendava. Na Kobilju ima 14 ljudi starejših od 14 let manj kot 4 razrede osnovne šole (3%). Delež je največji v populaciji nad 60 let (5,4%). 4-7 razredov osnovne šole ima 63 ljudi (14%), 247 ljudi ima končano osnovno šolo (54%), 19% ima poklicno 2-3 letno srednjo šolo (87 ljudi), 46 ljudi ima srednjo šolo (10%), 4 ljudje pa višjo oziroma visoko šolo (0,9%).

V primerjavi grafikona izobrazbene strukture občine Lendava in KS Kobilje ugotovimo, da so precejšnje razlike v stopnji izobrazbe. Delež prebivalstva, ki ima končano osnovno šolo je v Kobilju večji, manjši pa je delež prebivalstva brez izobrazbe, z 1-3 razredi osnovne šole, 4-7 razredi osnovne šole. Manjši je tudi delež prebivalstva, ki ima srednjo in višjo, oziroma visoko šolo.

Precej nizek odstotek prebivalstva z zahtevnejšo izobrazbo dokazuje, da je bilo na Kobilju, podobno kot v drugih vaseh dolgo časa zakoreninjeno mnenje, da za delo na podeželju ni potrebno "posebno" znanje. Pomemben faktor so bili tudi življenjski pogoji, ki so bili neprimerno slabši. Z izboljšanjem življenjskih razmer (izgradnja šol, dobra povezava z mestnimi središči, kamor mladi hodijo v šolo...) se je izboljšala tudi možnost izobraževanja.

2.2. Š o l a n j e

V razvitosti izobraževalnega sistema in njegovi kakovosti se vedno odraža stopnja gospodarske razvitosti posameznih pokrajin. Mreža OŠ v manj razvitih območjih je rezultat različnih faktorjev. Eden najpomembnejših je gostota naselitve in število šoloobveznega prebivalstva. Za Prekmurje je značilna sorazmerno gosta in dokaj enakomerna mreža centralnih šol, podružničnih šol pa je manj. Šolstvo v Prekmurju se je razvijalo drugače kot v drugih delih Slovenije.

Do konca I. svetovne vojne je spadalo Prekmurje pod madžarsko upravo, ki je rabila šolo med drugim tudi kot sredstvo raznaradovanja. Takemu namenu je bila prilagojena tudi šolska mreža po načelu "šola skoraj v vsako vas".

Med obema vojnama je bila raznarodovalna politika usmerjena v nasprotno smer - v slovenizacijo Madžarov. Pomembno spremembo pomeni uvedba dvojezičnega pouka leta 1959.

Problematika šolstva je prišla bolj do izraza v zadnjem času ob pripravah na celodnevni pouk in usmerjeno izobraževanje. Nov sistem šolstva naj bi zmanjšal razlike v izobrazbi prebivalstva bolj razvitih in prětežno agrarnih območij. Šolstvo zmanjšuje razlike med razvitimi in manj razvitimi, višja izobrazba pa omogoča večjo prostorsko mobilnost. Izobraženo prebivalstvo lažje najde zaposlitev in naveže stike s sosednjim okoljem.

Na Kobilju sta dve vzgojno-izobraževalni ustanovi: OŠ in vrtec. Sredi 60-ih let sta začeli z delovanjem v današnji stavbi. OŠ obiskuje 68 kobiljskih otrok. Pouk poteka v slovenskem jeziku, ker ni potreb po dvojezični OŠ, saj se madžarski otroci iz sosednjih vasi šolajo v sosednjih OŠ. Po OŠ nadaljujejo otroci šolanje v dvojezični srednji šoli v Lendavi, v Murski Soboti in drugod.

Šolanje domačih kadrov je pogoj za gospodarski in družbeni napredek. Število učencev v Kobilju se zmanjšuje. Naselju Kobilje, ki je nekakšen otok med soboškimi in lendavskimi narodnostno mešanimi območji, je potrebno omogočiti razvoj v pozitivnejši smeri, predvsem je potrebno zagotoviti socialne in ekonomske pogoje za nadaljnjo demografsko rast.

2.3. Z a p o s l o v a n j e

Zaposlovanje prebivalstva v neagrarnih dejavnostih je zelo važen element v razvoju Prekmurja. V zadnjih letih se ta območja hitro industrializirajo, vendar se industrija zgošča v mestnih središčih. Posledica tega je dnevna migracija delavcev in tudi odseljevanje. Zaposlitvena struktura Kobilja dokazuje, da je večina prebivalstva na Kobilju še vedno kmečkega (33,9%). Na kmetijah ostaja predvsem staro prebivalstvo, medtem, ko se mladi kader zaposluje v bližnjih središčih. Možnost zaposlitve v neagrarnih dejavnostih na Kobilju samem je le v OŠ, vrtcu in trgovini, ostalo prebivalstvo pa dnevno migrira. Na Kobilju samem je delež zaposlenega prebivalstva 7,1%. Vedno manj je gospodinjstev, ki bi se ukvarjale samo s kmetijstvom, kar dokazuje, da kmetijstvo še zdaleč ne nudi ljudem osnovnih pogojev za življenje.

22% kobiljskega prebivalstva je zaposlenega v proizvodnih dejavnostih, 11,7% v neproizvodnih dejavnostih, obrtnikov je 0,5%, upokoјencev je 4,8%, gospodinj 1,7%, brez zaposlitve je 1,7%. Med prebivalci Prekmurja, s tem pa tudi Kobilja je bilo v preteklosti močno poudarjeno sezonsko zaposlovanje v tujini.

Prebivalci Kobilja načrtujejo izgradnjo manjšega proizvodnega obrata, ki bi nudil potrebna delovna mesta tukajšnjemu prebivalstvu in omogočal hitrejši razvoj.

2.4. Dnevna migracija

V naselju Kobilju odhaja dnevno na delo kar 170 delavcev in 83 učencev in dijakov. Največ prebivalstva migrira v Mursko Soboto (49,4%), Lendavo (22%), Turnišče (9,5%), Moravce (3,6%), Dobrovnik (1,8%), Rakičan (1,8%)... Prebivalstvo se zaposluje v industriji, ker z delom na kmetiji ne more zadovoljevati življenjskih potreb. Izobrazbena struktura dnevnih migrantov je sorazmerno nizka (malo jih je z višjo in visoko izobrazbo, ker so se ti večinoma odselili iz Kobilja.

Pri dnevnih migracijah je problem tudi velika oddaljenost od centrov zaposlitve, saj živijo 4 delavci in 5 dijakov, oziroma študentov v samskem domu, oziroma internatu. Z avtobusom se vozi na delo 120 delavcev (70,6%) in 21 učencev in dijakov (25,3%) v šolo. Z osebnim avtomobilom 28 delavcev (16,5%), z motornim kolesom 1 delavec (0,6%), s kolesom 8 delavcev (4,7%) in 5 učencev, dijakov (6%), peš odhaja na delo 9 delavcev (5,3%) in 53 učencev (62,7%).

2.5. Gravitacija

Kobilje nima centralnih funkcij, ker nobeno naselje ne gravitira na Kobilje. Opremljenost naselja je izredno nizka, zato nima možnosti za razvoj.

Osnovne prehrabene artikle kupujejo predvsem v Kobilju v trgovini z mešanim blagom (76,8%), del pa tudi v Murski Soboti (13,3%) in Dobrovniku (2,4%). Obleko, obutev, pohištvo in gospodinjske aparate kupujejo prav tako v teh centrih. Kmetijske stroje nabavljajo v Murski Soboti (55%), Lendavi (14%) in predvsem preko zadruga v Dobrovniku (25%). Prebivalci Kobilja torej kupujejo največ v Murski Soboti in Lendavi, s tem, da je Murska Sobota dominantnejši center s pestrejšo izbiro.

Pomembno vlogo pri vsakodnevni oskrbi ima dnevna migracija delovne sile v večja naselja, saj delavci takrat opravijo tudi nakupe. Na oskrbo in razvoj Kobilja močno vpliva tudi neposredna bližina meje in pa dejstvo, da se na takih območjih ne morejo razviti večja središča, saj ti kraji nimajo zaledja.

Obrtne usluge nudijo prebivalcem Kobilja predvsem v Murski Soboti (41,7%), nekaj tudi doma v Lendavi, Dobrovniku in drugod.

Živino zdravijo v Dobrovniku pri veterinarju, zdravniško pomoč iščejo v Dobrovniku (88,8%), manj pa v Murski Soboti in Lendavi. Podobno kot omrežje naselij in drugih dejavnosti se tudi omrežje oskrbovalnih centrov prilagaja prometni povezanosti, kupni moči prebivalcev, dnevni migraciji in socialno-ekonomski strukturi prebivalstva.

2.6. Preživljanje počitnic

Preživljanje počitnic je v veliki meri odvisno od socialnega položaja družine, oziroma gospodinjstva. Razlike nastopajo zaradi različne izobrazbe, starosti, socialno-ekonomske strukture gospodinjstev. Kmečka gospodinjstva izkoristijo čas počitnic za delo na kmetiji, prav tako je težko z oskrbo živine, zato jih kar 82,7% ne hodi na počitnice. Tudi otroci, ki hodijo sami na počitnice, so v teh družinah. Na drugi strani pa 50% čistega nekmečkega prebivalstva hodi na počitnice in delež tistih, ki hodijo skupaj je večji. Zanimivo je, da hodi najmanj na počitnice mešano kmečko prebivalstvo (kar 93% ne hodi) in med temi ni nobene družine, ki bi preživljala počitnice skupaj. Med pretežno kmečkim prebivalstvom so delavci, ki izkoristijo dopust za delo na kmetiji. Največ hodi na počitnice mladih gospodinjstev (50%), najmanj pa ostarelih (9%). Mlada gospodinjstva preživljajo počitnice povečini skupaj, ker imajo majhne otroke. Višja kot je starost gospodinjstva, manjše je število tistih, ki redno odhajajo na počitnice (navade, denar, zdravje...)

Tabela 10: Izobrazbena struktura prebivalstva Kobilja, starejšega od 14 let

Starost	Izobrazba						skupaj
	manj kot 4 leta 0š	4-7 let 0š	8 let 0š	2-3 leta 8š	4 leta 8š	višja, visoka	
15-20 let	-	-	14	11	11	-	36
21-40 let	1	4	59	54	30	1	148
41-60 let	5	10	87	19	5	2	128
61 in več let	8	49	87	3	-	1	148
Skupaj	14	63	247	87	46	4	461

Tabela 11: Izobrazbena struktura gospodinjstev glede na njihovo starost

Izobrazba	Starost					skupaj
	mlada	generacijska	zrela	stara-joča	ostarela	
višja, visoka	2	-	1	-	-	3
srednja	11	10	4	2	1	28
poklicna	19	17	5	7	1	49
0š	12	15	7	8	27	69
manj kot 0š	-	1	1	4	18	24
Skupaj	44	43	18	21	47	173

Tabela 12: Izobrazbena struktura gospodinjestev glede na njihovo socio-ekonomsko strukturo

Izobrazba	Socioekonomska struktura					skupaj
	čisto kmečka	mešana pret. kmečka	mešana	mešana pret. nekm.	nekmečka	
višja, visoka	-	-	-	1	2	3
srednja	-	-	8	9	11	28
poklicna	1	7	11	16	14	49
OŠ	36	7	13	4	9	69
manj kot OŠ	13	1	1	-	9	24
Skupaj	50	15	33	30	45	173

Tabela 13: Zaposlitvena struktura

kmetica	182
delavec v proizv.dej.	118
delavec v neproizv.dej.	63
obrtnik	3
upokojenec	26
gospodinja	22
nezaposleni	9
študent	3
dijak	23
osnovnošolec	53
otrok	34

Tabela 14: Način dnevnega migriranja

	zaposleni	učenci, dijaki, študentje
peš	9	52
kolo	8	5
motorno kolo	1	-
osebni avtomobil	28	-
avtobus	120	21
samski dom, internat	4	5
Skupaj	170	83

Tabela 15: Dnevno migriranje s Kobilja - naselja dela

Naselje dela	število zaposlenih
Murska Sobota	85
Tešanovci	1
Dobrovnik	3
Rakičan	3
Turnišče	16
Lendava	37
Moravci	6
Gornji Petrovci	1
Maribor	2
Radenci	1
Ljubljana	2
Radgona	1
Kobilje	12
Skupaj	170

Tabela 17: Počitnice po socio-ekonomski strukturi
gospodinjev (kdo hodi na počitnice)

	da, vsi	da, samo otroci	ne	skupaj
kmečka	5	4	41	50
mešano, pret. kmečko	-	2	13	15
mešano	5	5	23	33
mešano, pret. nekmečko	5	9	16	30
nekmečko	17	6	22	45
	32	26	115	173

Tabela 16: Vrsta in kraj nakupa

		hrana obutev	obleka, pohištvo gospod. aparati	kmet. stroji	obrtne usluge	veter.	zdrav.
Kobilje	159	-	-	-	38	-	-
M.Sobota	36	151	121	55	55	3	13
Lendava	3	53	31	14	19	33	5
Dobrovnik	5	2	4	25	16	101	167
Žitkovci	1	-	-	-	1	-	-
Turnišče	1	-	-	1	-	-	-
Maribor	1	3	1	2	2	-	2
Varaždin	-	1	-	-	-	-	-
Čakovec	-	2	1	1	-	-	-
Radenci	-	-	-	-	1	-	-
Ljubljana	1	4	3	-	-	-	1
Logatec	-	-	1	-	-	-	-
Zagreb	-	1	-	2	-	-	-

3. ORGANIZACIJA DELA NA KMETIJI S Poudarkom NA VLOGI KMEŠKE ŽENSKE

Poročilo pripravila: Polona Demšar, SDS Celje
Robert Torma, SSKPEV Lendava

Pri socio-ekonomski strukturi smo ločili 5 tipov gospodinjstev:

1. čista kmečka
2. mešana-pretežno kmečka
3. mešana-enakovredna
4. mešana-pretežno nekmečka
5. čista nekmečka gospodinjstva

Mešane kmetije so se začele pojavljati v Prekmurju v večjem številu po II. svetovni vojni in so povezane s pojavom industrializacije. Pred tem je bil na tem območju prisoten izrazit pojav sezonskega odhajanja v tujino, predvsem kot ekonomska nuja.

Danes je vzrokov za to, da kmetje iščejo vedno več načinov za dohodek izven kmetijskih dejavnosti več: motiv socialne varnosti, zdravstveno, pokojninsko varstvo, porodniški dopust, boljši standard...

Občasno dela na zemlji znatno več moške populacije. Največ je takšne oblike pri mladih, ki se šolajo in pri ostarelih, pri katerih je delovna zmožnost močno zmanjšana. Ob vsem tem smo skušali ugotoviti, kako je organizirano delo na kmetiji in kako se glede na socio-ekonomsko strukturo spreminja vloga kmečke ženske. Najprej smo zbrali podatke za celotno Lendavsko občino. Le ta je razdeljena na 34 katastrskih občin. Na osnovi teh podatkov smo ugotovili, da so med posameznimi območji velike razlike. V katastrski občini Kobilje je med vsemi, ki delajo na kmetiji več kot polovica žensk. V nekaterih K.O. je med vsemi, ki delajo na kmetiji manj kot 30 % žensk (K.O.: Mostje, Renkovci, Odranci, Velika Polana, Hotiza), medtem ko v K.O.: Žitkovci, Kapca, Dolina dela med vsemi člani na kmetiji več kot 60 % žensk.

3.1. Delovna obremenitev

Dnevna urna obremenitev je v prvi vrsti odvisna od tipa kmetije. Le tega smo opredelili glede na zaposlenost gospodarja. V primeru, da je mož zaposlen, dosega delo gospodarja okoli 8 ur dnevno, ženska je skoraj enako obremenjena, pri čemer se moramo zavedati, da mora poleg dela na kmetiji opravljati še veliko večino gospodinjstevskih del ter skrbeti za vzgojo otrok. Ostareli delajo manj (približno 3 ure na dan, s tem, da stare ženske delajo več). Otroci delajo približno 2 uri na dan.

Na kmetiji, kjer je gospodar zaposlen, se celotno delo gospodarja zmanjša za več kot polovico, prav tako se zmanjša žensko delo, vendar dela ženska na kmetiji še vedno največ. Ta podatek kaže na zmanjšanje pomena kmečkega dela pri preživljanju.

V konicah (žetev, košnja, trgatav) se delo raztegne na 14-18 ur dnevno. Tedaj se vključujejo tudi stalno zaposleni, ki žrtvujejo za določena kmečka opravila, kjer je potrebno opraviti veliko dela naenkrat, letni dopust. Prav tako je v konicah opaziti povečan prispevek otrok in ostarelih. Če primerjamo dnevno urno obremenitev in obremenitev v konicah, ugotovimo, da se pri obremenitvi v konicah v mešanih gospodinjstvih obremenitev ne zmanjša v toliki meri, saj kmečko delo ne čaka in ga je potrebno v vsakem primeru opraviti.

3.2. Organiziranost dela na kmetiji

Na osnovi anketiranja smo zbrali podatke o organizaciji dela na kmetiji in ugotovili, da obstajajo na kmetijah določena specifična opravila. Najbolj specifična ženska dela so: molža, čiščenje svinjaka, krmljenje prašičev, priprava krme za prašiče, skrb za perutnino, okopavanje in pletev. Moški opravljajo predvsem težja fizična dela in dela s kmetijsko mehanizacijo kot so: delo v sadovnjaku, škropljenje poljščin, gnojenje, oranje in setev. Čiščenje hleva je nekako enakovredno porazdeljeno med moškimi in ženskami. Med dela, za katera je značilno, da jih opravljajo pretežno vsi družinski člani, sodijo predvsem: delo v vinogradu, delo na travniku. Tudi siliranje krme opravljajo vsi družinski člani s tem, da je tu velikokrat prisotna pomoč vaščanov. Paše živine skoraj ni, v kolikor se pojavlja, je enakovredno razporejena med vse družinske člane. Tudi otroci sodelujejo pri večini kmečkih opravil, razen tistih, kjer se uporablja kmetijska mehanizacija in pri zelo težkih delih (oranje, škropljenje poljščin...)

Za čista kmečka gospodinjstva je značilno, da v njih prevladuje predvsem staro prebivalstvo. Pogosto jih tvorijo samo starejše ženske. Kolikor je mladih, opravljajo vsa dela, tudi tista, ki so v ostalih socio-ekonomskih kategorijah vezana predvsem na žensko. Pri fazi deagrarnizacije se zaposluje sprva predvsem moška delovna sila na račun vedno večje obremenitve žensk. Ta prehod je lepo viden pri mešanih pretežno kmečkih in mešanih enakovrednih gospodinjstvih. V mešanih pretežno nekmečkih gospodinjstvih se razmerje med moškim in ženskim delom na kmetiji najlepše izrazi. Pri tem tipu so razen žene zaposleni vsi družinski člani, tako, da večina kmečkih opravil odpade na žensko (razen specifičnih moških opravil). Pri čistih nekmečkih gospodinjstvih se zastopnost pri opravljanju kmečkih del zmanjša, saj so vsi družinski člani zaposleni v nekmetijskih dejavnostih. Zato tudi vloga ženske kljub večji obremenjenosti ni več tako izstopajoča.

V Prekmurju obstaja specifičen problem, ki delo še bolj otežkoča. To je velika razdrobljenost kmetijskih površin, kar je posledica ogrskega dednega prava. Zemlja se namreč deli med vse potomce in s tem vedno bolj drobi. Ta problem bi bilo potrebno zaježiti, vendar smo ugotovili, da se še stopnjuje. Ob vedno večji mehanizaciji in težnji po usmerjenem kmetovanju je ta problem vedno bolj izrazit. Če bi bilo možno izvesti komasacijo, bi prav gotovo v veliki meri razbremenili tudi kmečko žensko, ki opravlja npr. dela kot so okopavanje in pletev. Ob večjih zemljiških kosih pa bi bila vsa ta obdelava pretežno strojna.

Tabela 18: Povprečna dnevna urna obremenitev s kmetijskimi opravili v konicah glede na zaposlenost moža

	kmet	zaposlen
mož (gospodar)	13,2	8,2
žena (gospodarica)	12,3	7,6
moški (15-65)	9,4	7,4
ženske (15-65)	10,1	9,2
moški (nad 65 let)	8,0	6,0
ženske (nad 65 let)	12,7	9,0
otroci (10-14)	4,8	3,5

Tabela 19: Povprečna dnevna urna obremenitev s kmetijskimi opravili glede na zaposlenost moža

	kmet	zaposlen
mož (gospodar)	8,3	3,3
žena (gospodarica)	7,8	4,6
moški (15-65)	4,6	2,7
ženske (15-65)	7,0	4,6
moški (nad 65)	3,5	3,0
ženske (nad 65)	5,9	2,5
otroci (10-14)	2,2	2,0

Tabela 20: Udeleženosť pri opraviljanju značilnih kmečkih opravil glede na položaj v družini z ozirom na socioekonomsko strukturo gospodinjestev na Kobilju leta 1985

Čisto kmečko

Vrsta opravila	gospo- dar	gospo- darica	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	otroci 10-14
čišćenje hleva	62,1	47,8	100	40,0	-	25,0	33,3
molža	24,1	54,3	0	60,0	-	25,0	16,6
krmljenje							
goveje živine	65,5	39,1	71,4	20,0	-	0	33,6
siliranje krme	31,1	19,6	28,6	40,0	-	25,0	16,6
čišćenje							
svinjaka	24,1	71,7	42,8	60,0	-	0	33,3
krmljenje							
prašičev	24,1	71,7	28,6	40,0	-	0	16,6
priprav.krme za							
prašiče	20,7	71,7	28,6	40,0	-	0	0
paša živine	0	4,3	0	0	-	0	0
skrb za							
perutnino	27,6	78,3	28,6	60,0	-	0	16,6
setev	65,5	50,0	57,1	0	-	0	0
gnojenje	62,1	54,3	57,1	0	-	0	0
oranje	51,7	32,6	71,4	0	-	0	0
okopavanje	44,8	54,3	71,4	20,0	-	0	16,6
pletev	27,6	73,9	42,8	80,0	-	0	33,3
škropljenje							
poljščin	65,5	28,3	42,8	0	-	0	0
spravilo prid.	82,7	73,9	100,0	80,0	-	50,0	66,6
delo v sa-							
dovnjaku	48,3	19,6	57,1	20,0	-	0	16,6
delo v vino-							
gradu	75,9	67,4	100,0	60,0	-	50,0	33,3
delo na							
travniku	58,6	56,5	100,0	60,0	-	50,0	66,6

Tabela 20: nadaljevanje

	Mešano pretežno kmečko						
	gospo- dar	gospo- darica	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	otroci 10-14
čiščenje hleva	53,8	53,8	57,1	10,0	33,3	0	0
molža	7,7	76,9	14,3	30,0	0	42,8	0
krmljenje gove- je živine	53,8	53,8	42,8	10,0	33,3	14,3	0
siliranje krme	38,5	23,1	57,1	30,0	33,3	28,6	50,0
čiščenje svinjaka	7,7	61,5	0	50,0	0	14,3	0
krmljenje prašičev	7,7	46,1	0	40,0	0	28,6	0
pripravljanje krme za prašiče	15,4	46,1	0	50,0	0	14,3	0
paša živine	7,7	0	0	0	33,3	0	0
skrb za perut- nino	30,8	61,5	14,3	50,0	33,3	57,1	0
setev	76,9	46,1	71,4	20,0	33,3	0	0
gnojenje	69,2	61,5	85,7	60,0	33,3	0	0
oranje	69,2	15,4	57,1	0	0	0	0
okopavanje	53,8	69,2	71,4	50,0	66,6	28,6	16,6
pletav	30,8	76,9	71,4	60,0	33,3	57,1	16,6
škropljenje poljščin	46,1	30,8	57,1	10,0	0	0	0
spravilo pridelka	84,6	84,6	100,0	90,0	33,3	57,1	50,0
delo v sadovnjaku	61,5	30,8	71,4	10,0	33,3	14,3	0
delo v vinogradu	69,2	84,6	71,4	60,0	33,3	28,6	50,0
delo na travniku	76,9	84,6	85,7	80,0	66,6	42,8	50,0

Tabela 20: nadaljevanje

	gospo- dar	gospo- darica	Mešano enakovredno				otroci
			moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	
čiščenje hleva	58,1	51,7	23,8	18,7	25,0	30,0	7,1
molža	22,6	58,6	14,3	25,0	0	40,0	7,1
krmljenje go- veje živine	51,6	41,4	9,52	6,2	25,0	20,0	7,1
siliranje krme	32,3	41,4	23,8	31,2	0	10,0	42,8
čiščenje svinjaka	19,3	68,9	0	25,0	0	50,0	14,3
krmljenje prašičev	19,3	75,9	0	12,5	0	40,0	0
pripravljanje krme za prašiče	25,8	72,4	4,8	18,7	0	50,0	14,3
paša živine	3,2	3,4	0	0	0	0	0
skrb za perutnino	51,6	89,6	38,1	43,7	25,0	50,0	64,3
setev	64,5	51,7	52,3	18,7	50,0	30,0	7,1
gnojenje	80,6	75,9	23,8	62,5	25,0	40,0	35,7
oranje	58,1	20,7	38,1	0	25,0	0	0
okopavanje	48,4	79,3	28,6	50,0	50,0	40,0	7,1
pletev	16,1	72,4	9,5	37,5	0	50,0	14,3
škropljenje poljščin	54,8	34,5	47,6	6,2	0	0	0
spravilo pridelka	80,6	79,3	23,8	62,5	50,0	50,0	78,6
delo v sa- dovnjaku	58,1	31,0	42,8	31,2	0	10,0	14,3
delo v vi- nogradu	87,1	86,2	76,2	75,0	25,0	50,0	50,0
delo na travniku	67,7	72,4	85,7	62,5	50,0	40,0	50,0

Tabela 20: nadaljevanje

	Mešano pretežno kmečko						otroci 10-14
	gospo- dar	gospo- darica	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	
čiščenje hleva	70,8	51,7	25,8	27,6	0	0	0
molža	8,3	79,3	3,2	3,1	0	11,1	0
krmljenje							
goveje živine	58,3	62,1	32,2	34,5	0	0	0
siliranje krme	29,2	34,5	19,3	24,1	0	0	0
čiščenje							
svinjaka	16,6	86,2	3,2	34,5	0	11,1	0
krmljenje							
prašičev	4,2	79,3	3,2	13,8	0	22,2	0
pripravljanje							
krme za prašiče	29,2	72,4	16,1	34,4	0	11,1	0
paša živine	0	10,3	3,2	0	0	0	0
skrb za							
perutnino	29,2	86,2	19,3	48,3	0	33,3	0
setev	75,0	41,4	61,3	20,7	25,0	11,1	0
gnojenje	83,3	62,1	74,2	65,5	25,0	0	0
oranje	70,8	34,5	61,3	6,9	25,0	0	0
okopavanje	62,5	82,8	61,3	65,5	25,0	22,2	0
pletev	25,0	75,9	25,8	58,6	0	22,2	0
škropljenje							
poljščin	75,0	17,2	64,5	6,9	25,0	0	0
spravilo							
pridelka	87,5	89,6	80,6	75,8	25,0	22,2	0
delo v sa-							
dovnjaku	41,6	37,9	35,5	31,1	0	11,1	0
delo v vi-							
nogradu	87,5	82,7	80,6	79,3	50,0	33,3	0
delo na							
travniku	91,7	82,7	76,4	75,9	25,0	33,3	0

Tabela 20: nadaljevanje

	gospo- dar	gospo- darica	Čisto nekmečko				otro- ci
			moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	
čiščenje hleva	40,9	38,1	32,0	5,9	0	0	16,6
molža	13,6	23,8	4,0	0	0	0	0
krmljenje go- veje živine	18,2	14,3	24,0	5,9	0	0	0
siliranje krme	13,6	9,5	12,0	0	0	0	8,3
čiščenje svinjaka	36,4	57,1	20,0	11,8	0	10,0	41,7
krmljenje prašičev	36,4	66,6	4,0	11,8	20,0	20,0	25,0
pripravlj.krme za prašiče	50,0	57,1	12,0	11,8	0	20,0	16,6
paša živine	9,1	9,5	0	5,9	0	0	0
skrb za perutnino	50,0	57,1	16,0	23,5	40,0	20,0	25,0
setev	72,7	33,3	12,0	11,8	20,0	0	41,7
gnojenje	68,9	47,6	24,0	11,8	0	10,0	33,3
oranje	68,9	9,5	16,0	11,8	0	10,0	0
okopavanje	59,1	71,4	32,0	29,4	0	0	58,3
pletev	40,9	66,6	20,0	17,6	0	0	33,3
škropljenje poljščin	72,7	4,8	20,0	0	0	10,0	0
spravilo pridelka	63,6	66,6	40,0	29,4	20,0	0	66,6
delo v sa- dovnjaku	54,5	38,1	28,0	17,6	0	0	8,3
delo v vi- nogradu	77,3	57,1	40,0	29,4	0	10,0	66,6
delo na travniku	59,1	52,4	40,0	23,5	0	10,0	33,3

Tabela 20: nadaljevanje

Vrsta opravila	S k u p a j						
	gospo- dar	gospo- danica	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	otroci 10-14
čiščenje hleva	57,9	48,9	35,2	19,5	12,5	10,0	11,9
molža	16,8	38,4	6,6	24,7	31,2	22,5	4,7
krmljenje go- veje živine	50,4	42,3	28,6	18,2	75,0	7,5	7,1
siliranje krme	28,6	26,3	21,9	22,1	25,0	10,0	26,2
čiščenje svinjaka	21,8	71,5	9,9	31,2	0	20,0	21,5
krmljenje prašičev	19,3	71,5	4,4	15,6	6,2	25,0	9,5
pripravljanje krme za prašiče	36,1	67,9	12,1	28,6	0	22,5	9,5
paša živine skrb za	3,4	5,8	1,1	1,3	6,2	0	10,0
perutnino	38,7	78,1	23,1	42,8	25,0	35,0	30,9
setev	69,7	45,9	46,1	16,9	31,2	10,0	14,3
gnojenje	73,1	60,6	59,3	48,1	18,7	12,5	21,5
oranje	62,2	25,5	43,9	5,2	12,5	2,5	10,0
okopavanje	52,9	70,1	46,1	49,3	31,2	20,0	23,8
pletev	26,9	73,7	25,3	46,7	6,2	27,5	29,5
škropljenje poljščin	63,8	24,1	46,1	5,2	6,2	2,5	10,0
spravilo pridelka	79,8	86,1	70,3	51,9	31,2	27,5	61,9
delo v sa- dovnjaku	52,1	29,9	39,6	24,7	6,2	7,5	9,5
delo v vi- nogradu	80,7	75,2	47,2	63,6	25,0	32,5	47,6
delo na travniku	69,7	67,9	73,6	61,1	31,2	32,5	38,1

Tabela 21: Zastopanost pri opravljanju značilnih kmečkih opravil glede na položaj v družini ter zaposlenost moža na Kobilju leta 1985

Vrsta opravil	Mož - kmet						
	gospodar mož	gospodarica žena	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	otroci
čiščenje hleva	55,5	34,7	32,2	25,0	3,6	22,2	0,0
molža	20,6	43,0	10,7	32,2	0,0	22,2	0,0
krmljenje goveje živine	50,8	27,7	25,0	25,0	3,6	11,1	0,0
siliranje krme	22,2	20,8	28,6	21,4	0,0	11,1	0,0
čiščenje svinjaka	17,5	58,3	14,3	39,2	0,0	22,2	0,0
krmljenje prašičev	19,0	58,3	10,8	35,7	3,6	22,2	0,0
priprava krme za prašiče	20,6	58,3	14,3	28,6	3,6	22,2	0,0
paša živine	4,8	16,6	14,3	10,7	3,6	0,0	0,0
skrb za perutnino	34,9	59,7	21,4	35,7	7,2	22,2	0,0
setev	49,2	38,8	39,3	21,4	3,6	0,0	0,0
gnojenje	53,9	48,6	39,3	32,2	0,0	0,0	0,0
oranje	39,7	26,4	28,6	14,3	0,0	0,0	0,0
okopavanje	44,4	45,8	28,6	14,3	0,0	11,1	0,0
pletev	31,7	52,7	87,5	42,8	7,2	11,1	0,0
škropljenje poljščin	47,6	37,5	35,7	10,7	0,0	11,1	0,0
spravilo pridelka	65,1	62,5	50,0	50,0	39,3	22,2	0,0
delo v sadovnjaku	42,8	26,4	42,8	32,2	0,0	0,0	18,2
delo v vinogradu	69,8	55,5	57,2	35,7	7,2	22,2	18,2
delo na travniku	63,4	51,3	53,5	50,0	7,2	11,1	0,0

Tabela 21: nadaljevanje

Vrsta opravil	Mož - zaposlen						
	gospo- dar mož	gospo- darica žena	moški 15-65	ženske 15-65	moški nad 65	ženske nad 65	otro- ci
čiščenje hleva	37,1	52,5	41,0	22,7	50,0	15,0	2,7
molža	11,3	47,5	12,2	29,5	12,5	20,0	2,7
krmljenje gove- je živine	29,0	47,5	30,6	25,0	50,0	15,0	2,7
siliranje krme	24,2	32,2	20,3	25,0	37,5	5,0	13,8
čiščenje svinjaka	29,0	67,8	23,7	25,0	25,0	30,0	2,7
krmljenje pra- šičev	25,8	61,0	12,2	29,5	25,0	30,0	2,7
priprava krme za prašiče	27,4	56,0	32,6	31,8	25,0	30,0	13,8
paša živine skrb za	6,5	22,0	16,3	9,1	12,5	5,0	2,7
perutnino	45,2	76,3	30,6	34,1	37,5	45,0	11,1
setev	69,4	56,0	49,0	13,6	75,0	35,0	8,3
gnojenje	72,6	76,3	49,0	38,6	50,0	25,0	13,8
oranje	67,8	35,6	28,6	13,6	62,5	20,0	2,7
okopavanje	58,1	69,5	49,6	36,4	62,5	40,0	16,6
pletev	45,2	64,4	36,7	43,2	25,0	30,0	5,5
škropljenje							
poljščin	63,0	37,3	44,9	20,5	37,5	15,0	5,5
spravilo pridelka	72,6	79,6	44,9	41,0	75,0	40,0	16,6
delo v sa- dovnjaku	53,2	54,2	46,9	41,0	50,0	20,0	13,8
delo v vino- gradu	72,6	83,1	59,2	47,7	50,0	40,0	19,4
delo na travniku	72,6	74,6	65,3	52,3	62,5	35,0	22,2

4. IZRABA TAL IN POSESTNE RAZMERE

Poročilo pripravili: Janez Meselič, SŠKPEV Lendava
Miran Tomažič, SDS Celje
Samo Vučak, SŠKPEV Lendava

4.1. Način izrabe tal v katastrski občini Kobilje

Terenski ogledi so pokazali dokajšnjo razdrobljenost zemlje v katastrski občini Kobilje. Približno pred desetimi leti je bil poskus komasacije, ki pa žal ni uspel. Oddaljenost posameznih zemljiških kosov je v povprečju do 1 km, kar sicer ni pretirano, glede na raztegnjenost naselja, vendar pomeni to dokajšnjo izgubo časa. Zemlja je po večini vlažna. Takšna področja so pretežno pod travniki. Ločimo lahko dve vrsti travnikov: 1/log - močvirnati teren, kjer ni možna njivska izraba pre vsem zaradi visoke talne vode in zaglejene prsti; 2/zaradi usmeritve v živinorejo; Gozd pokriva nagnjena področja, kjer je plitkejša prst. Pašniki zavzemajo prostor sredi gozda, kjer so bili nekoč travniki, sedaj pa se zaraščajo. Na najboljših tleh se nahajajo njive, vendar pogoji niso najbolj ugodni in bi bila potrebna melioracija. Sadovnjaki so vezani na bližino stanovanjskih in gospodarskih poslopij, le redka gospodinjstva so brez njih.

Njivske površine v največjem obsegu pokrivajo žitarice (pšenica, koruza, rž), nekaj je tudi krompirja, ki je večinoma za domače potrebe ter industrijskih rastlin - sladkorne pese, katerih površina pa se iz leta v leto manjša.

4.1.1. Vzroki zemljiške razdrobljenosti:

- reliefne razmere,
- dedovalna politika.

Učinki reliefa so vidni v hribovitih predelih, učinki dedovalne politike pa v ravnini. Na ravnem svetu razdrobljenosti ni težko odpraviti. Potrebno je le preurediti in združiti dosedanjo drobno posest, vendar so tovrstni posegi precej dragi. Pri tem je treba skrbno upoštevati lokalne razmere. Da bi zemljo kar najbolje izkoristili, bi morali spremeniti predpise o dedovanju zemlje in sicer tako, da bi zemljo dosledno podedovali tisti, ki bi ostali na posestvu, hkrati pa bi odpravili pravico, da lahko podedujejo tudi oni, ki so posestvo zapustili.

S takšnimi spremembami v dednem pravu bi se nadalnje drobljenje parcel občutno zadržalo, bile pa bi tudi pomemben prispevek k uveljavljanju kmečkega dela in izboljšanju kmetijstva nasploh. V zvezi s tem je bila zaščita kmetijskih površin na podlagi zakona o dedovanju zasebnih kmetijskih zemljišč in gospodarstev še posebnega pomena, in sicer iz dveh razlogov: ugodnih naravnih razmer za kmetijstvo na dokaj obsežnih kmetijskih površinah in močne razdrobljenosti posesti. Namen zakona je bil preprečiti razprodajo obdelovalne zemlje v nekmetijske namene in v

za kmetijstvo ugodnih razmerah zaustaviti opuščanje kmetijskih zemljišč in pospešiti proizvodno specializacijo. Po podatkih iz leta 1983 je v občini Lendava 11,1 % zaščitenih kmetij. Merila za zaščitenost kmetij so bila dokaj splošna. Zaščitili so kmetije z več kot 5 ha obdelovalne zemlje, a tudi usmerjene kmetije z manj zemlje. Pri opredeljevanju zaščitenih kmetij so ponekod upoštevali tudi obstoječo mehanizacijo, opremo in stavbni fond, možnost povečanja kmetijskih površin z dokupom ali zakupom zemlje, perspektivnost kmetije glede na nasledstvo..., vse prav tako ob manjšem obsegu kmetijske zemlje.

4.2. Lastništvo zemlje

Podružbljanje kmetijstva je pomemben razvojni dejavnik. V SV Sloveniji je delež družbenega sektorja nad republiškim povprečjem, vendar so med posameznimi območji precejšnje razlike. Tako je v Lendavski občini podružbljeno 30,5 % površin, 12,3 % njiv in kar 80,3 % gozda.

Glede na podatke o povprečni velikosti posesti po katastrskih občinah v občini Lendava, iz leta 1981 je Kobilje na sredi lestvice (2,5 - 3,0 ha). Med katastrske občine z največjo povprečno velikostjo posesti spadajo katastrske občine Gomilica, Brezovica in Mala Polana (več kot 3,5 ha). Na drugi strani pa so katastrske občine Dolga vas, Lakoš, Lendava, Centiba in Petišovci, kjer se povprečna velikost giblje največ do 1,5 ha v povprečju. Med obema skrajnostima se nahajajo ostale katastrske občine v okviru občine Lendava.

Če primerjamo velikost posesti (za Kobilje) glede na socioekonomsko in starostno strukturo opazimo, da se pri slednji vidi močan porast mladih, ki so brez zemlje. Ta pojav je razumljiv tudi pri ostarelem prebivalstvu, ki kmetije prepušča z mlajšim prevzemnikom. Zelo malo kmetij (samo 8,7 %) je takšnih, ki imajo več kot 5 ha zemlje. Med temi pa je največji delež pri starajočih gospodinjstvih (19 %). Z vidika socioekonomske strukture je stanje dokaj podobno. Brez zemlje je kar 42,2 % prebivalstva iz čistih nekmečkih gospodinjstev.

4.3. Stopnja intenzivnosti izrabe

Večina kmetij zemljo intenzivno obdeluje (86,1 %). Terenski ogled pa je pokazal določena odstopanja v zvezi s tem. 8,7 % gospodinjstev daje zemljo v najem, od tega največ ostarele in mlade družine (11 %). Pri 2,9 % gospodinjstev se pojavlja opuščanje obdelovalne zemlje. V današnjem času je to zelo negativno, vendar je več vzrokov, ki pripeljejo do tega. Če pa pogledamo intenzivnost izrabe glede na socioekonomsko strukturo vidimo, da se delna in občasna izraba tal pojavlja pri čistih kmečkih in čistih nekmečkih gospodinjstvih. Pri prvih je vzrok v ostarelosti delovne sile, pri drugih pa odvisnost od dela na kmetiji ni tako izrazita.

Intenzivnost izrabe zemljišč se spreminja. Proces ekstenzifikacije se kaže v spreminjanju njiv v travnike - ozelenjevanju in še posebno v zaraščanju z gozdom - ogozdovanju, ki pa ga na proučevanem področju nismo zasledili, razen v posameznih primerih sredi gozdnega kompleksa.

4.4. Vzroki za spremembe intenzivnosti izrabe tal

Ti so predvsem v pomanjkanju kmečke delovne sile (23 %), pa tudi vse bolj ostarelega prebivalstva na vasi (11,3 %). Število mladih pa vidno upada zaradi odseljevanja v večja mesta. V zadnjem času se vedno bolj povečuje problem z divjačino (14,6 %), predvsem z divjimi svinjami, ki povzročajo ogromno škodo. Dokajšnje število kmetij se je preusmerilo, pri tem mislimo predvsem na specializacijo, ki omogoča modernejše in donosnejše kmetovanje (15,1 %).

Tabela 22: Velikost posesti glede na starostno strukturo gospodinjstev

Velikost v ha	Starostna struktura											
	mlado		genera- cijsko		zrelo		stara- joče		osta- relo		skupaj	
brez	12	27,3	-	2	11,1	1	4,8	9	19,1	24	13,9	
1/2	1	2,3	-	1	5,6	2	9,5	2	4,3	6	3,5	
1	6	13,6	6	13,9	5	27,8	2	9,5	14	29,8	33	19
2	10	22,7	6	13,9	4	22,2	2	9,5	13	27,7	35	20,2
5	13	29,5	25	58,1	5	27,8	10	47,7	7	14,9	60	34,6
6	5	4,5	6	13,9	1	5,6	4	19	2	4,3	15	8,7
Skupaj	44	100	43	100	18	100	21	100	47	100	173	100

Tabela 23: Velikost posesti glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev

Velikost v ha	Socioekonomska struktura						skupaj
	čisto kmečka	mešana pretežno kmečka	mešana	mešana pretežno nekmečka	čisto nekmeč- ka		
brez	4 8	1 6,6	-	-	19 42,2	24 13,8	
1/2	2 4	-	1 3	1 3,3	2 4,4	6 3,5	
1	17 34	-	2 6	3 10	11 24,4	33 19	
2	12 24	2 13,3	10 30,3	3 10	8 17,7	35 20,2	
5	11 22	10 66,6	15 45,5	21 70	3 6,6	60 34,6	
5 in več	4 8	2 13,3	5 15,2	2 6,6	2 4,4	15 8,7	
Skupaj	50 100	15 100	33 100	30 100	45 100	173 100	

Tabela 24: Povprečna velikost posesti (v ha) glede na starostno strukturo gospodinjstev

	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče	ostare- relo	skupaj
skupna posest obdelovalna zemlja	2,29	4,22	2,51	3,74	2,16	2,89
vinogradi	1,51	3,32	1,78	2,86	1,79	2,11
	0,19	0,19	0,29	0,14	0,08	0,15

Tabela 25: Povprečna velikost posesti (v ha) glede na socio-ekonomsko strukturo gospodinjstev

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enako- vredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
skupna posest obdelovalna zemlja	2,80	3,91	3,79	3,53	1,54	2,89
vinogradi	1,92	3,24	2,85	2,66	1,01	2,11
	0,10	0,13	0,24	0,24	0,02	0,15

Tabela 26: Intenzivnost izrabe obdelovalnih zemljišč glede na starostno strukturo gospodinjestev

	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče	osta- relo	sku- paj
intenzivno	32	40	16	20	38	149
samo del	4	-	-	1	-	5
občasno	-	-	-	-	3	3
opuščeno	-	-	-	-	-	-
v najemu	5	3	2	-	5	15
drugo	-	-	-	-	1	1
Skupaj	44	43	18	21	47	173

Tabela 27: Intenzivnost izrabe obdelovalnih zemljišč glede na socioekonomsko strukturo gospodinjestev

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enako- vredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmeč- ko	skupaj
intenzivno	35	13	31	30	40	149
samo del	4	-	-	-	1	5
občasno	3	-	-	-	-	3
opuščeno	-	-	-	-	-	-
v najemu	7	2	2	-	4	15
drugo	1	-	-	-	-	1
Skupaj	50	15	33	30	45	173

Tabela 28: Vzroki sprememb v intenzivnosti izrabe zemljišč na Kobilju

Vzroki spremembe v izrabi	Število	%
usmeritev kmetijske proizvodnje	36	15,1
ostarela kmečka delovna sila	27	11,3
pomanjkanje kmečke delovne sile	55	23,0
nemogoča mehanizacija	12	5,0
slaba zemlja	16	6,7
neorganiziran odkup pridelkov	19	8,0
velika oddaljenost parcel	16	6,74
premajhna kmetija	10	4,2
zaradi divjačine	35	14,6
drugo	13	5,4

5. EKONOMIKA, KMETIJSTVA

Poročilo pripravila: Marjan Nemet, SŠKPEV Lendava
Klara Sovinc, SDS Celje

5.1. Živinski fond

Primerjavo živinskega fonda v naselju Kobilje med letoma 1975 in 1985 smo izvedli s pomočjo ankete, vendar pa podatki izpred 10 let niso povsem natančni, saj so jih anketiranci navajali po spominu. Na splošno lahko rečemo, da je na Kobilju razmeroma pestra sestava živine (biki, voli, krave, junice, teleta, svinje, zajci, perutnina). Najmočnejše zastopane kategorije živine so krave (36,3 %), svinje (27,3 %) ter biki (25,6 %). V primerjavi z letom 1975 se je delež omenjenih kategorij v celotnem živinskem fondu povečal, zmanjšal se je le delež krav (za 4,4 %). Konji, ki so leta 1975 predstavljali 2,6 % živinskega fonda, so popolnoma izginili, kar si lahko razlagamo z uvedbo kmetijske mehanizacije, zmanjšalo pa se je tudi število telet in junic.

Povprečno število GNŽ na gospodinjstvo je največje v mešanih pretežno kmečkih gospodinjstvih (7,56 GNŽ), najmanjše pa v čistih nekmečkih gospodinjstvih (0,98 GNŽ). Glede na starostno strukturo gospodinjstev pa prednjačijo generacijska gospodinjstva (6,23 GNŽ), zaostajajo pa ostarela gospodinjstva (1,55 GNŽ).

Ugotavljali smo tudi število glav normalne živine (GNŽ) na gospodinjstvo glede na posestno, starostno in socioekonomsko strukturo. Primerjava števila GNŽ leta 1985 z letom 1975 glede na posestno strukturo pokaže največji padec v nižjih kategorijah; npr. v kategoriji gospodinjstev brez zemlje se število GNŽ zmanjša za 94 %, v kategoriji do 1/2 ha za 86,6 % in v kategoriji 1/2 - 1 ha za 73,9 %. Število GNŽ se v kategoriji nad 5 ha poveča in sicer za 11,1 %.

Če primerjamo spremembo v številu GNŽ glede na socioekonomsko strukturo opazimo, da razlike niso tako velike kot v primerjavi s posestno strukturo. Največji padec števila GNŽ je v kategoriji mešanih enakovrednih gospodinjstev (47,2 %), medtem ko v kategoriji mešanih pretežno kmečkih gospodinjstev pride do rahlega povečanja števila GNŽ (za 1,6 %).

Število GNŽ glede na starostno strukturo se je v letu 1985 v primerjavi s stanjem pred 10 leti zmanjšalo v vseh kategorijah, in sicer največ v ostarelih gospodinjstvih (za 63,1 %). Najmanj se je število GNŽ zmanjšalo v kategoriji generacijskih gospodinjstev (za 10,8 %).

Primerjali smo tudi število GNŽ na 1 ha obdelovalne zemlje po gospodinjstvih. Največja obremenitev je pri zrelih gospodinjstvih (1,88 GNŽ/ha), vendar so razlike v primerjavi z generacijskimi (1,87 GNŽ/ha) in mladimi gospodinjstvi (1,85 GNŽ/ha) minimalne. Najmanjša obremenjenost je pri ostarelih gospodinjstvih (0,86 GNŽ/ha). Glede na socioekonomsko strukturo pa je največja obremenjenost v mešanih pretežno kmečkih gospodinjstvih (2,33 GNŽ/ha), najmanjša pa v čistih nekmečkih gospodinjstvih (0,02 GNŽ/ha).

Število gospodinjstev v vasi brez živine se je zmanjšalo od 29 leta 1975 na 25. Prav tako se je zmanjšalo število gospodinjstev, ki imajo več kot 20 GNŽ, kar kaže na rahlo preusmeritev kmetijske proizvodnje z živinoreje na poljedelstvo. Povprečno število GNŽ v vasi se je z 4,89 GNŽ na gospodinjstvo leta 1975 zmanjšalo na 3,43 leta 1985. Če pa upoštevamo samo gospodinjstva z živino, ugotavljamo, da se je povprečno število GNŽ zmanjšalo s 5,87 v letu 1975 na 4,03 leta 1985.

5.2. Tržnost kmetijstva

Pri mešanih delavsko-kmečkih gospodinjstvih se srečujemo s samooskrbnim kmetovanjem, ki zmanjšuje življenjske stroške ter s prodajo kmetijskih pridelkov, ki pomeni dodaten vir dohodka. Prodaja kmetijskih proizvodov je lahko tudi osnovni vir za preživljanje, vendar je pogoj za uspešnost take kmetije specializacija.

Na Kobilju smo naleteli na mnoge kmetije, pri katerih je prodaja kmetijskih pridelkov samo dodaten vir dohodka. Glede na socioekonomsko strukturo prednjačijo v prodaji mešana enakovredna gospodinjstva. 97 % teh gospodinjstev prodaja kmetijske proizvode. Največ (51,5 %) jih proda do 1/2 pridelkov, 12,1 % pa do 3/4 pridelkov. Zanimivo je, da je delež čistih kmečkih gospodinjstev, ki pridelkov ne prodajajo precej visok (36 % čistih kmečkih gospodinjstev ne prodaja), a 14,0 % teh gospodinjstev proda več kot 3/4 pridelkov.

Zanimiva je tržnost na kmetijah glede na posestno strukturo. V kategoriji od 2 - 5 ha vsi kmetje oddajajo del pridelkov: 41,7 % jih proda do 1/4, več kot 3/4 pridelkov pa proda 5,0 % gospodinjstev. Kmetije, večje od 5 ha niso v celoti vključene v prodajo pridelkov, saj 6,7 % kmetij pridelkov sploh ne prodaja, večji pa je delež tistih, ki oddajo več kot 3/4 pridelka (13,3 %), medtem ko 26,7 % kmetij iz te kategorije namenja za prodajo do 3/4 pridelka.

Tržnost glede na starostno strukturo je najbolj izrazita pri generacijskih gospodinjstvih. Le 9,3 % teh gospodinjstev ne prodaja ničesar, 18,6 % jih proda do 3/4 ali več pridelkov. 38,3 % ostarelih gospodinjstev ne prodaja, zanimivo pa je, da je delež gospodinjstev, ki prodajo več kot 3/4 sorazmerno visok (4,3 %).

Najpomembnejši tržni artikli so žitarice, mleko, svinjsko meso ter krompir. Prodaja lesa, sadja in jajc je vrednostno precej manjša. Glede na socioekonomsko strukturo je največja raznolikost tržnih artiklov pri čistih nekmečkih gospodinjstvih, medtem ko se mešana pretežno kmečka gospodinjstva osredotočijo na nekaj glavnih artiklov. Glede na posestno strukturo je največja raznolikost tržnih artiklov v kategoriji 2 - 5 ha, medtem ko sta glavna tržna artikla kategorije do 1/2 ha žitarice in mleko. Gospodinjstva z več kot 5 ha zemlje so pretežno usmerjena v živinorejo, gospodinjstva z manj zemlje pa v poljedelstvo, kar je v primerjavi s svetovnimi razmerami ravno obratno, a ob upoštevanju dejstva, da so vse kmetije razmeroma majhne (premajhne za moderno tržno usmerjeno specializirano proizvodnjo) povsem razumljivo.

5.3. Kmetijska mehanizacija

Mehaniziranost kmetijske proizvodnje omogoča intenzivnejše izkoriščanje obdelovalnih površin ob hkratnem razbremenjevanju delovne sile pri najtežavnejših opravilih. Pojavlja se težnja, da hočejo imeti kmetje čim bolj kompletno strojno verigo. Tako je del površin z mehanizacijo preobremenjen, del pa je skoraj brez mehanizacije. Stroji so večinoma slabo izkoriščeni. V naselju Kobilje ni strojnih zadrug, ki bi pripomogle k racionalnejšemu izkoriščanju kmetijske mehanizacije.

Mehanizacijo lahko glede na pomen delimo na dve zvrsti: nekateri stroji (motorna žaga, kosilnica, traktor) so povsem običajen spremljevalec in lajšajo značilna kmečka opravila, drugi pa so že znanilci usmerjene proizvodnje (trosilnik, sejalec, molzni stroj...).

Na Kobilju predstavlja pretežni del mehanizacije traktor s priključki, kosilnica, motorna žaga, naraslo pa je tudi število silosov, predvsem v mešanih pretežno kmečkih gospodinjstvih, kar kaže na usmeritev v živinorejo.

Za nakup kmetijskih strojev je potreben kapital, zato opazimo večjo mehaniziranost mešanih pretežno nekmečkih in mešanih enakovrednih gospodinjstev, kjer so družinski člani v rednem delovnem razmerju.

Glede na starostno strukturo prednjačijo v mehaniziranosti generacijska in starajoča gospodinjstva. Največja je mehaniziranost kmetij, ki so večje od 5 ha, kmetije manjše od 1/2 ha pa so slabše mehanizirane (traktor s priključki, motorna žaga, nimajo pa strojev, ki omogočajo specializacijo, kar je razumljivo zaradi premajhne površine zemljišč.

5.4. Problematika nasledstva

Nasledstvo oziroma prevzemništvo kmetij postaja vse večji problem. 24,8 % kmetij na Kobilju nima naslednika. Glede na socio-ekonomsko strukturo gospodinjstev je ta delež največji v kategorijah mešanih pretežno nekmečkih gospodinjstev (33,3 %).

Večina naslednikov misli nadaljevati kmetovanje kot polkmetje. Ta delež je največji pri mešanih enakovrednih gospodinjstvih (33,3 %), najmanjši pa pri mešanih pretežno kmečkih gospodinjstvih (7,1 %). 43,6 % kmetij nima naslednika, ker gospodar o nasledstvu ne razmišlja ali pa se naslednik o tem še ni odločil.

Glede na starostno strukturo je zaskrbljujoč podatek, da 39,5 % ostarelih gospodinjstev nima naslednika, 34,2 % pa je takih, kjer gospodar o nasledstvu ne razmišlja ali pa se naslednik še ni odločil. Glede na posestno strukturo v kategoriji 1/2-1 ha nima naslednika 30,3 % in v kategoriji do 0,5 ha 33,3 %. Najmanj skrbi za nasledstvo je v kategoriji nad 5 ha, kjer nima naslednika 13,3 % gospodinjstev. To je dokaz, da je perspektiva v kmetovanju na večjih kmetijskih površinah.

Tabela 29: Struktura živinskega fonda na Kobilju v letih 1975 ter 1985

Vrsta živine	št.živ.	št.GNŽ	struk- tura	št.živa- li	št.GNŽ	struk- tura
konji	15	19,5	2,6	-	-	-
biki	135	189	25,4	111	155,4	25,6
voli	7	8,4	1,1	11	13,2	2,2
krave	318	318	42,7	220	220	36,3
junice	37	25,9	3,5	24	16,8	2,8
teleta	210	31,5	4,2	147	22,1	3,6
svinje	560	140	18,8	661	165,3	27,3
zajci	817	8,2	1,1	823	8,2	1,4
perutnina	3008	4,5	0,6	3158	4,7	0,8
Skupaj		74,5	100,0		605,7	100,0

Tabela 30: Število GNŽ leta 1985 glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev

1985	brez živ.	0-0,5	0,5-1	1-2	2-5	5-10	10-20	nad 20	skupaj
čisto kmečko	3	8	6	8	13	10	1	1	50
mešano pret.km.	1	2			6	3	1	2	15
mešano enakovr.		4		4	13	12			33
mešano pret.nekm	1		1	3	16	8	1		30
čisto nekmečko	20	8	6	2	6	3			45
Skupaj	25	22	13	17	54	36	3	3	173

Tabela 31: Število GNŽ leta 1975 glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev

št.GNŽ	brez živ.	0-0,5	0,5-1	1-2	2-5	5-10	10-20	nad 20	skupaj
čisto kmečko	3	2	1	2	18	19	5		50
mešano pret.km.				1	6	4	3	11	15
mešano enakovr.	1				14	10	5	3	33
mešano pr. nekmečko	2			2	11	11	4		30
čisto nekmečko	23	6	2	3	9	2			45
Skupaj	29	8	3	8	58	46	17	4	175

Tabela 32: Gibanje števila živine glede na starostno strukturo gospodinjstev

	zmanjšanje	brez sprememb	zvečanje	skupaj
mlado generacijsko	21	3	20	44
zrelo	23	6	14	43
starajoče	11	2	5	18
ostarelo	14	5	2	21
ostarelo	40	5	2	47
Skupaj	109	21	43	173

Tabela 33: Gibanje števila živine glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev

	zmanjšanje	brez sprememb	zvečanje	skupaj
čisto kmečko	38	6	6	50
mešano pret.kmečko	6	5	4	15
mešano enakovredno	23	6	4	33
mešano pret.nekm.	14	2	14	30
čisto nekmečko	28	2	15	45
Skupaj	109	21	43	173

Tabela 34: Gibanje števila živine glede na posestno strukturo gospodinjstev

	zmanjšanje	brez sprememb	zvečanje	skupaj
brez zemlje	19	2	3	24
do 0,5 ha	4	-	2	6
0,5 - 1 ha	24	4	5	33
1 - 2 ha	20	5	10	35
2 - 5 ha	31	8	21	60
nad 5 ha	11	2	2	15
Skupaj	109	21	43	173

Tabela 35: Povprečno število GNŽ glede na starostno strukturo gospodinjstev v letih 1975 in 1985

	1975	1985
mlado	3,43	2,81
generacijsko	6,97	6,23
zrelo	4,40	3,39
starajoče	5,16	3,21
ostarelo	4,19	1,55
Skupaj	4,83	3,43

Tabela 36: Povprečno število GNŽ glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev v letih 1975 in 1985

	1975	1985
čisto kmečko	5,39	3,45
mešano pretežno kmečko	7,43	7,56
mešano enakovredno	7,00	3,81
mešano pretežno nekmečko	5,52	4,54
čisto nekmečko	1,20	0,98
Skupaj	4,83	3,43

Tabela 37: Povprečno število GNŽ glede na posestno strukturo v letih 1975 in 1985

	1975	1985
brez zemlje	0,61	0,04
do 0,5 ha	2,99	0,50
0,5 - 1 ha	3,93	1,06
1 - 2 ha	4,66	2,51
2 - 5 ha	6,11	5,26
nad 5 ha	10,36	9,99
Skupaj	4,83	3,43

Tabela 38: Povprečno število GNŽ glede na starostno strukturo
(samo gospodinjstva z živino) v letih 1975 in 1985

	1975	1985
mlado	5,21	3,86
generacijsko	7,14	6,37
zrelo	5,63	4,03
starajoče	5,87	3,37
ostarelo	5,18	1,91
Skupaj	5,87	4,03

Tabela 39: Povprečno število GNŽ glede na socioekonomsko
strukturo (samo gospodinjstva z živino) v letih
1975 in 1985

	1975	1985
čisto kmečko	5,74	3,83
mešano pretežno kmečko	7,97	8,10
mešano enakovredno	7,45	3,93
mešano pretežno nekmečko	5,71	4,54
čisto nekmečko	2,57	1,70
Skupaj	5,87	4,03

Tabela 40: Povprečno število GNŽ glede na posestno strukturo
(samo gospodinjstva z živino)

	1975	1985
brez zemlje	2,47	0,13
do 0,5 ha	4,49	0,60
0,5 - 1 ha	4,63	1,21
1 - 2 ha	5,44	2,74
2 - 5 ha	6,11	5,17
nad 5 ha	10,37	11,52
Skupaj	5,87	4,03

Tabela 41: Število GNŽ na ha obdelovalne zemlje leta 1985 glede na starostno strukturo gospodinjestev

mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo
1,85	1,87	1,88	1,12	0,86

Tabela 42: Število GNŽ na ha obdelovalne zemlje leta 1985 glede na socioekonomsko strukturo gospodinjestev

čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovr.	mešano pretež. nekm.	čisto nekm.
1,79	2,33	1,33	1,70	0,02

Tabela 43: Tržnost glede na starostno strukturo

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	skupaj
nič do četrtnine	16	4	3	6	18	47
do polovice	13	13	7	6	15	54
do 3/4	8	18	7	2	7	42
več kot 3/4	5	7	1	6	5	24
	2	1	0	1	2	6
Skupaj	44	43	18	21	47	156

Tabela 44: Tržnost glede na socioekonomsko strukturo

	čisto kmečko	mešano pret.km.	mešano enakovr.	mešano pr.nekm.	čisto nekm.	skupaj
nič	18	2	1	1	25	47
do 1/4	17	7	9	11	10	54
do 1/2	6	2	17	11	6	42
do 3/4	7	3	4	6	4	24
več kot 3/4	2	1	2	1		6
Skupaj	50	15	33	30	45	173

Tabela 45: Tržnost glede na posestno strukturo

	brez zemlje	do 0,5 ha	0,5-1 ha	1-2	2-5	nad 5	skupaj
nič	24	4	14	4	-	1	47
do 1/4	-	2	11	14	25	2	54
do 1/2	-	-	6	12	18	6	42
do 3/4	-	-	2	4	14	4	24
več 3/4	-	-	-	1	3	2	6
Skupaj	24	6	33	35	60	15	173

Tabela 48: Artikli tržnosti leta 1984 glede na posestno strukturo

	brez zemlje	do 0,5 ha	0,5-1 ha	1-2 ha	2-5 ha	nad	sku- paj
mleko	-	50,0	15,2	24,1	28,1	23,6	26,0
gov.meso	-	-	2,5	3,5	7,7	21,3	7,9
sv.meso	-	-	6,4	13,8	16,9	12,4	14,6
jajca	-	-	3,8	3,5	2,6	3,4	3,2
krompir	-	-	10,1	17,2	8,0	2,2	9,1
žitarice	-	50,0	38,0	31,0	26,8	20,2	28,4
ind.rastl.	-	-	3,8	2,1	5,0	16,9	5,3
vino	-	-	15,2	4,8	2,6	-	3,7
sadje	-	-	2,5	-	-	-	0,3
les	-	-	-	-	1,0	-	0,5
drugo	-	-	2,5	-	1,3	-	1,0
Skupaj	-	100	100	100	100	100	100

Tabela 49: Mehaniziranost kmetij glede na starostno strukturo v %

	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče	ostarelo	skupaj
silos	20,4	44,1	11,1	14,2	4,2	20,2
motokult.	2,2	16,2	11,1	9,5	4,2	8,1
traktor brez priklj.	4,5	6,9	11,1	14,2	2,11	6,4
traktor s priklj.	50,0	76,7	44,4	61,9	29,7	52,0
kosilnica	22,7	51,1	38,8	38,0	23,4	33,5
motorna						
žaga	40,9	60,4	27,7	47,6	21,2	39,9
drugo	25,0	16,2	16,6	4,7	36,3	14,5
nima strojev	40,9	16,2	44,4	19,0	55,3	36,4

Tabela 50: Mehaniziranost kmetij glede na socioekonomsko strukturo v %

	čisto kmečko	mešano PK	mešano enakovr.	mešano PN	čisto nekmeč.	skupaj
silos	16,0	53,3	27,2	30	2,2	20,2
motokult.	4,0	14,2	18,2	6,6	4,4	8,1
traktor brez pr.	-	14,2	9,0	6,6	8,9	6,4
traktor s priklj.	40,0	64,2	72,7	86,7	24,4	52,0
kosilnica	32,0	57,1	45,4	40	15,5	33,5
motorna žaga	24,0	46,6	60,6	60	26,6	39,9
drugo	8,0	0	18,1	36,7	8,8	14,5
nima strojev	52,0	21,4	15,1	0	64,4	36,4

Tabela 51: Mehaniziranost kmetij glede na posestno strukturo v %

	brez	do 1/2	1/2-1ha	1-2 ha	2-5 ha	nad 5 ha
silos	-	-	-	11,4	35,0	66,6
motokult.	-	-	6,0	2,8	13,3	20
traktor brez pr.	-	-	6,1	14,2	6,6	-
traktor s priključki	-	33,3	30,3	37,1	85	93,3
kosilnica	-	-	12,1	22,8	56,6	80
motorna ž.	-	16,6	15,1	45,7	60,0	86,6
drugo	-	33,3	12,1	8,5	20,0	26,6
nima strojev	100	50	63,6	28,5	8,3	13,3

Tabela 52: Nasledstvo glede na starostno strukturo
(samo gospodinjstva z zemljo)

	da, izklj. kot kmet	da, kot polkm.	gospo- dar je je še mlad in se še ni odločil	naslednik se še ni odločil	ne	skupaj
mlado generac.	- 5	7 12	7 7	11 13	7 6	32 43
zrelo starajoče	2 3	4 4	1 -	5 8	4 5	16 20
ostarelo	2	8	1	12	15	38
Skupaj	12	35	16	49	37	149

Tabela 53: Nasledstvo glede na socioekonomsko strukturo
(samo gospodinjstva z zemljo)

	da, izklj. kot kmet	da, kot polkmet	gospodar je še mlad in še ne razm.o tem	nasled.se še ni odločil	ne	sku- paj
čisto km.	7	9	4	17	9	46 ^{30.8}
mešano pret. kmečko	1	1	2	5	5	14 ^{9.3}
mešano enakovredno	1	11	5	12	4	33 ^{22.1}
mešano pret. nekmečko	3	7	3	7	10	30 ^{20.1}
čisto nekm.	-	7	2	8	9	26 ^{17.4}
Skupaj	12 8	35 23.4	16 10.1	49 32.8	37 24.8	149

Tabela 54: Nasledstvo glede na posestno strukturo
(samo gospodinjstva z zemljo)

	da, izklj. kot kmet	da, kot polkmet	gospodar je še mlad in še ne razmiš. o tem	naslednik se še ni odločil	ne	sku- paj
do 0,5 ha	-	2	1	1	2	6
0,5-1 ha	1	6	6	10	10	33
1-2 ha	-	8	3	15	9	35
2-5 ha	7	17	5	17	14	60
nad 5 ha	4	2	1	6	2	15
Skupaj	12	35	16	49	37	149

6. STAVBNI FOND IN OPREMLJENOST GOSPODINJSTEV NA KOBILJU

Poročilo pripravili: Danica Balažič, SŠKPEV Lendava
Lenka Lazar, SŠKPEV Lendava

6.1. Stavbni fond na Kobilju

Hiše Kobiljčanov so v glavnem starejšega datuma. 52 % stavb je bilo zgrajenih do leta 1945, novogradenj (hiše, zgrajene po letu 1971) pa je samo 15 %. Precejšen del starega stavbnega fonda je še zadržal prvinske elemente prekmurske arhitekture, še več pa je zgradb, ki so bile kasneje na tak ali drugačen način adaptirane. Pri anketiranju smo naleteli na zelo veliko opuščenih hiš, mnoge so bile porušene ali pa o njih sploh ni ostalo nobenega sledu. Stanovanja na Kobilju so v glavnem enostanovanjske hiše z izjemo manjšega bloka, zgrajenega po vojni.

V več kot polovici starih hiš žive ostarela ali starajoča se gospodinjstva, pretežno ali čisto kmečka, ki v smeri s tradicionalnim življenjem ohranjajo tudi starejša bivališča. V veliki meri je bil vzrok, da so se stare hiše ohranile, tudi slabo gmotno stanje prebivalcev vasi. Po vojni je bilo na Kobilju iz leta v leto več ljudi, ki so delali v industrijskih središčih. Del le-teh, ki se niso odselili, je zgradil nekaj novejših hiš.

Precejšen del hiš je adaptiranih, največkrat so to dozidave (garaža, povečanje hiše) ali notranje predelave. Hiše ne obnavljajo gospodinjstva, ki se v manjši meri ukvarjajo s kmetovanjem. Kmečke družine so v povprečju starejše in manj sprejemljive za inovacije.

6.2. Opremljenost gospodinjstev

Pri družbeno-gospodarski analizi naselja nas je zanimala tudi opremljenost gospodinjstev s komunalnimi vodi in predmeti osebnega standarda. V analizo smo zajeli naslednje elemente:

- tekoča voda v hiši
- stranišče v hiši
- električna napeljava
- kopalnica
- radio
- hladilnik
- zmrzovalna skrinja ali omara
- pralni stroj
- televizor (črnobeli)
- televizor (barvni)
- motorno kolo
- avtomobil
- telefon

Posamezne pojave smo točkovali, suma pa nam je do neke mere predočila strukturo standarda gospodinjstev na Kobilju. V splošnem lahko rečemo, da je opremljenost s telefonskimi linijami (kakor še marsikje v Sloveniji) nezadostna. V opremljenosti gospodinjstev nastopajo že večkrat omenjene razlike med mlajšim in starejšim prebivalstvom ter med bolj ali manj kmečkimi gospodinjstvi. Starejši ljudje, še v mnogočem navajeni tradicionalnega življenja na vasi, so zlasti pri predmetih osebnega standarda manj zahtevni (avtomobil, barvni TV-sprejemnik), poleg tega pa jim delo na kmetiji jemlje večino časa. Nasprotno so mladi, ki večinoma delajo v mestih ali večjih naseljih, izoblikovali bolj urban način življenja z večjimi potrebami pa tudi z več prostega časa. Isti razlogi so podlaga razlik med kmečkimi in nekmečkimi gospodinjstvi, saj le vsako peto kmečko gospodinjstvo sodi v najvišji razred po opremljenosti.

6.3. O s k r b a z v o d o v n a s e l j u

Večina gospodinjstev, predvsem tistih v novejših hišah, se oskrbuje z vodo iz javnega vodovoda. Kot alternativni viri oskrbe z vodo se pojavljajo še lastni vodovod (6), studenčnica (12) in vodnjak (28). Vodnjak prihaja v poštev predvsem pri starejših hišah oziroma gospodinjstvih. Oskrba z vodo na Kobilju ni problematična, saj ni nobenega gospodinjstva, ki ne bi imelo vira vodne oskrbe bliže kot 200 m od bivališča.

6.4. N a j v e č k r a t o m e n j e n i p r o b l e m i v n a s e l j u

Med anketiranjem smo vaščanom zastavljali tudi vprašanje, kaj jih najbolj moti v naselju oziroma česa jim najbolj primanjkuje. Odgovori so bili zelo pestri, na koncu pa se je izluščilo nekaj najbolj pogostih. Odgovori se ujemajo z najbolj perečimi problemi v vasi, ki smo jih med desetdnevnim delom proučevali.

Največ ljudi čuti potrebo po večjem številu delovnih mest v vasi (35). Po mnenju anketiranih bi to omejilo odseljevanje mladih, kar občuti kot bistven problem 26 anketiranih. Enako veliko število pogaša telefon. Kot enega bistvenih problemov za prihodnost naselja občutijo staranje kmečke delovne sile (18). Večkrat omenjene pomanjkljivosti so še: oddaljenost od večjih naselij, ni kanalizacije, slabo založena trgovina, nizke odkupne cene kmetijskih pridelkov, slabo urejeno okolje v naselju.

Tabela 55: Starost hiš glede na starostno strukturo gospodinjstev

Starost hiše	mlado		generacijsko		zrelo		starajoče		ostarelo		skupaj	
do 1913	7	16	11	26	3	17	7	33	21	45	49	28
1914-1945	7	16	6	14	6	33	9	43	13	28	41	24
1946-1960	12	27	9	21	3	17	3	14	9	19	36	21
1961-1970	10	23	6	14	3	17	1	5	1	2	21	12
1971 in kasneje	8	18	11	26	3	17	1	5	3	6	26	15
Skupaj	44	100	43	100	18	100	21	100	47	100	173	

Tabela 56: Adaptacije hiš zgrajenih pred letom 1970 glede na socioekonomsko strukturo gospodinjstev

Vrsta adaptacije	nekmečko	mešano pretežno nekmečk.	mešano	mešano pretežno kmečko	kmečko
dozidava	16	6	8	9	9
nadzidava	1	1	3	3	1
notranja predelava	7	4	6	9	6
celotna predelava	9	1	5	3	10

Tabela 57: Opremljenost gospodinjstev (v točkah) glede na njihovo starostno strukturo

štev.točk	mlado		generacijsko		zrelo		starajoče		ostarelo		skupaj	
0 - 10	2	5	-	5	28	3	14	22	47	32	18	
11 - 20	4	9	11	26	3	17	8	38	15	32	41	24
21 in več	38	86	32	74	10	56	10	48	10	21	100	58
Skupaj	44	100	43	100	18	100	21	100	47	100	173	100

Tabela 58: Opremljenost gospodinjstev (v točkah) glede na njihovo socioekonomsko strukturo

štev.točk	kmečko		mešano pr.km.		mešano		mešano pret. nekm.		nekmečko		skupaj	
		%		%		%		%		%		%
0 - 10	23	46	2	13	-	-	-	-	6	13	31	18
11 - 20	17	34	8	53	7	21	3	10	6	13	41	24
21 in več	10	20	5	33	26	79	27	90	33	73	101	58
Skupaj	50	100	15	100	33	100	30	100	45	100	173	100

Tabela 59: Oskrba z vodo glede na starost hiš

starost hiš	javni vodovod	lastni vodovod	studenčnica	vodnjak
do 1913	39	2	6	13
1914-1945	34	-	3	10
1946-1960	32	1	2	2
1961-1970	21	3	1	-
1971 in kasneje	27	-	-	3
Skupaj	153	6	12	28

Tabela 60: Največkrat omenjeni problemi v naselju (rezultati anketiranja)

Pomanjkanje delovnih mest v naselju	35
Ni telefona	26
Odseljevanje iz vasi	26
Pomanjkanje mlade kmečke delovne sile	18
Ni kanalizacije	11
Slabo založena trgovina	10
Nizke odkupne cene kmetijskih pridelkov	9
Oddaljenost od večjih naselij	8
Slabo urejeno okolje v naselju	7
Drugo	48

7. NARODNOSTNE RAZMERE NA KOBILJU

Poročilo pripravili: Vida Broman, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu
 Sandra Hrovatin, Znanstveni licej F. Prešeren, Trst
 Sabina Nachbar, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

7.1. U v o d

Kobilje je s stališča narodnostne sestave zanimivo naselje. Kljub temu, da ga z vseh strani obdajajo pretežno madžarske vasi (Dobrovnik, Žitkovci, Motvarjevci in druga) je ohranilo popolnoma slovenski karakter. Po popisu leta 1981 je bilo od skupno 720 prebivalcev 97 % Slovencev in le 2 % Madžarov. Madžarsko prebivalstvo v veliki meri živi v narodnostno mešanih gospodinjstvih. O slovenski naselitvi Kobilja govore dokumenti že v 11. stoletju. Pozneje je bilo naselje ob vdorih nomadskih narodov in Turkov nekajkrat porušeno, a se je obnavljalo, tudi na račun priseljencev in slovenskih vasi Bogojina, Strehovci in Bukovnica. Zlasti močni so stiki Kobiljčanov z Bogojino, predvsem v sorodstvenem in verskem smislu, saj se Kobilje od sosednjih madžarskih naselij razlikuje tudi v verskem pogledu. Na prelomu stoletja so se v vas priselili gozdni delavci s Kranjske in ostali na Kobilju, o čemer pričajo priimki, ki so se ohranili.

Kljub temu, da naselje ni narodnostno mešano, smo prebivalce anketirali tudi o posameznih pojavih, ki govore o kontaktih med obema narodnostima. Zanimali so nas predvsem podatki o obvladanju madžarskega jezika in o spremljanju informacijskih medijev, ki prinašajo največ vesti z narodnostno mešanega območja v Prekmurju.

7.2. Z n a n j e i n u p o r a b a m a d ž a r s k e g a j e z i k a

Znanje madžarskega jezika je v vasi prisotno predvsem pri starejšem prebivalstvu, kar je povsem razumljivo zaradi spreminjanja političnih razmer v preteklem obdobju. Pri mlajših generacijah znanje madžarščine upada, saj v starostni kategoriji do 20 let kar 94 % prebivalstva ne zna madžarsko. Pred časom je bila na Kobilju dvojezična osnovna šola, vendar so kasneje madžarske otroke iz Motvarjevcev prešolali v centralno dvojezično šolo v Prosenjakovcih. Pri starejšem prebivalstvu, zlasti pri kategoriji starejših od 60 let je znanje madžarščine veliko bolj prisotno. Med starejšim prebivalstvom le četrtnina ne zna madžarsko. Ostali dve obliki obvladavanja madžarskega jezika, obvladavanje pisanega jezika in branje, izkazujeta pri vseh kategorijah prebivalstva nekoliko nižji odstotek obvladavanja, razlike po starostnih skupinah pa so približno enake (tabela).

Pri analizi uporabe madžarščine na različnih področjih zasebnega in družbenega življenja (tabela) smo beležili samo število pozitivnih odgovorov posameznih anketirancev, zato skupno število 38 ne predstavlja 38 krajanov, ampak je le teh manj. Zaradi narodnostne homogenosti je številka razumljivo majhna, struktura pojava samega pa kaže nekatere zanimive značilnosti. Največkrat se pojavi uporaba madžarščine na delovnem mestu, kar je največkrat omenjen problem funkcioniranja dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju (kamor Kobilje sicer ne sodi). Sledi uporaba madžarščine pri zadovoljevanju določenih storitev (zdravnik, veterinar, trgovina). Delno ta pojav lahko pripišemo Madžarom, ki živijo v vasi, delno pa tudi dejstvu, da je Kobilje v neposredni bližini narodnostno mešanega območja. Najbližje centralno naselje je Dobrovnik z 71 odstotki madžarskega prebivalstva.

7.3. I n f o r m a c i j s k i m e d i j i

Madžarskih časopisov na Kobilju skorajda ne berejo, izjema sta le dve starejši gospodinjstvi. Le nekoliko bolje je z madžarskim televizijskim programom. Vsaj občasno ali izjemoma ga spremlja 11 gospodinjstev, kar pa je veliko manj kot slovenskega, avstrijskega ali druge jugoslovanske programe. Oddajo Hidak, ki prinaša novice z narodnostno mešanega območja v Prekmurju, spremlja sorazmerno veliko število gospodinjstev: 15 % redno in 41 % občasno. Opazne so rahle razlike med posameznimi starostnimi in izobrazbenimi skupinami. Mlajše in bolj izobraženo prebivalstvo nekoliko bolj pogosto sledi omenjeni oddaji.

Naša skupina se zavoľjo zelo homogene narodnostne strukture naselja ni ukvarjala s pripadniki madžarske narodnosti na Kobilju, ampak s pojavom neposrednega sosedstva dveh narodov, ki tukaj živita že več stoletij. Kobilje je zanimivo naselje tudi zato, ker kaže, kako ruralna nemobilna skupnost lahko zelo dolgo časa obdrži ali ohrani jezik in kulturo.

Tabela 61: Obvladanje madžarščine po starostnih skupinah
prebivalstva

Govori	Starostne skupine								Skupaj	
	5-20		21-40		41-60		61 in več			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
dobro	2	2	15	10	45	33	79	50	141	25
slabo	5	4	13	8	37	27	33	21	88	16
ne	111	94	127	82	54	40	45	29	337	60
Skupaj	118	100	155	100	136	100	157	100	566	100

Piše	Starostne skupine								skupaj	
	5-20		21-40		41-60		61 in več			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
dobro	1	1	12	8	34	25	53	34	100	18
slabo	3	2	5	3	14	10	25	16	47	8
ne	114	97	138	89	88	65	79	50	419	74
Skupaj	118	100	155	100	136	100	157	100	566	100

Bere	Starostne skupine								skupaj	
	5-20		21-40		41-60		61 in več			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
dobro	1	1	13	8	34	25	61	39	109	19
slabo	1	1	6	4	17	13	23	15	47	8
ne	116	98	136	88	85	63	73	47	410	72
Skupaj	118	100	155	100	136	100	157	100	566	100

Tabela 62: Pojav uporabe madžarščine na različnih področjih zasebnega in družbenega življenja

v družini	3	v KS ali na kraj. uradu	4
pri delu v OZD	6	na delegatskem mestu	3
v trgovini	5	v cerkvi	3
pri zdravniku	6	na občinski upravi	4
pri veterinarju	4		

Tabela 63: Naročenost na časopisje glede na starost gospodinjestev

Starost gospodinjestev	Jezik, v katerem je pisan časopis			
	slovenski	madžarski	drugi	skupaj
mlado generacijsko	42	-	-	42
zrelo	42	-	2	44
starajoče	9	-	1	10
ostarelo	17	1	1	19
	30	1	-	31
Skupaj	140	2	4	146

Tabela 64: Spremljanje TV-programov (gospodinjestva)

Pogostnost	Program								
	slovenski		madžarski		avstrijski		drugi		skupaj
	%		%	%	%	%	%	%	
redno	85	68	1	9	12	15	16	24	111
občasno	40	30	6	55	50	63	42	62	138
izjemoma	6	2	4	36	18	22	10	14	38
Skupaj	131	100	11	100	80	100	68	100	290

Tabela 65: Spremljanje TV-oddaje "Hidak" na Kobilju glede na starostno in izobrazbeno strukturo gospodinjstev

Starost gosp.	redno		Pogostnost občasno		ne		skupaj	
		%		%		%		%
mlado	6	13	21	47	18	40	45	100
generacijsko	10	23	25	58	8	19	43	100
zrelo	-	0	6	38	10	63	16	100
starajoče	6	29	6	29	9	43	21	100
ostarelo	3	6	12	13	32	68	47	100
Skupaj	25	15	70	41	77	45	172	100

Izobrazbena struktura	redno		Pogostnost občasno		ne		skupaj	
		%		%		%		%
višja, visoka	-	0	2	67	1	33	3	100
srednja	2	7	15	52	12	41	29	100
poklicna	9	16	32	55	17	29	58	100
osnovna šola	9	18	16	32	25	50	50	100
Skupaj	25	15	70	41	77	45	172	100

PRIMER VPRAŠALNIKA

- I. Tipologija gospodinjstev
 - Starostna struktura
 - Socio-ekonomska struktura
 - Izobrazbena struktura
 - Posestne razmere
- II. Člani gospodinjstva (v pošttev pridejo samo prisotni člani gospodinjstva in tudi začasno odsotni - npr. tedenski migranti: delavci, dijaki, študentje)

1.čl. 2.čl.....

1. Položaj v družini
(oče, mati, babica, hči)
2. Starost (leto rojstva)
3. Rojstni kraj
4. Leto priselitve
5. Kraj prejšnjega bivanja
6. Vzrok priselitve (prevladujoč)
 - poroka
 - stanovanje
 - zaposlitev
 - boljše bivalno okolje
 - drugo
7. Izobrazba (dokončana šola)
 - manj kot 4 leta OŠ
 - 4-7 let OŠ
 - 8 let OŠ
 - srednja (2 ali 3-letna)
 - srednja (4-letna)
 - višja, visoka
8. Poklic
9. Kraj zaposlitve
10. Del.org. zaposlitve
11. Kraj šolanja
12. Vrsta šole
13. Način potovanja na del.mesto, v šolo:
 - peš
 - kolo
 - motorno kolo
 - osebni avtomobil
 - avtobus
 - živi v internatu, samskem domu

III. Organizacija dela na kmetiji

1.čl. 2.čl.....

1. Povprečna dnevna urna obremenitev
2. Povprečna dnevna urna obremenitev v konicah
3. Sodelovanje pri tipičnih opravilih
 - čiščenje hleva
 - molža
 - krmljenje goveje živine
 - siliranje krme
 - čiščenje svinjaka
 - krmljenje prašičev
 - pripravlj.krme za prašiče
 - paša živine
 - skrb za perutnino
 - setev
 - gnojenje
 - oranje
 - okopavanje
 - pletev
 - škropljenje poljščin
 - spravilo pridelkov
 - delo v sadovnjaku
 - delo v vinogradu
 - delo na travniku

IV. Obvladanje madžarščine

1.čl. 2.čl.....

1. Govori:
 - dobro
 - slabo
 - ne
2. Piše:
 - dobro
 - slabo
 - ne
3. Bere:
 - dobro
 - slabo
 - ne
4. Pogovorni jezik
 - v družini
 - pri delu v OZD
 - v trgovini
 - pri zobozdravniku, zdravniku
 - pri veterinarju
 - v KS ali kraj.uradu
 - na delegat.mestu
 - v cerkvi
 - na občinski upravi

V. Odseljeni družinski člani (doma in v tujini)

1. čl. 2. čl.

1. Položaj v družini
(sin, hči)
2. Leto rojstva
3. Leto izselitve
4. Izobrazba
5. Kam se je odselil
6. Vzrok odselitve
 - poroka
 - stanovanje
 - zaposlitev
 - izobraževanje
 - boljše bivalno okolje
 - drugo

VI. Opremljenost gospodinjstev (stanovanjski pogoji)

1. Starost hiše
 - zgrajena pred prvo svetovno vojno
 - zgrajena v obdobju 1914-1945
 - zgrajena v obdobju 1946-1960
 - zgrajena v obdobju 1961-1970
 - zgrajena po letu 1970
2. Vrsta adaptacije za stanovanjske zgradbe zgrajene pred letom 1970
 - dozidava
 - nadzidava
 - notranja predelava (nova okna, balkoni...)
 - celotna predelava
 - niso adaptirali
3. Opremljenost gospodinjstva

<ul style="list-style-type: none"> - tekoča voda v hiši - stranišče v hiši - električna napeljava - kopalnica - radio - hladilnik - zmrzovalna skrinja, omara 	<ul style="list-style-type: none"> - pralni stroj - televizor (črnobeli) - televizor (barvni) - motorno kolo - avtomobil - telefon
--	--
4. Oskrba z vodo
 - javni vodovod
 - lastni vodovod
 - studenčnica
 - vodnjak
 - kapnica - padavinska voda
 - ni vode v bližini (do 200 m)

VII. Oskrba, prosti čas, informiranost

1. Vrsta in kraj nakupa

Kraj (lahko več centrov)

- hrana
- obleka, obutev
- pohištvo, gospod. aparati
- kmetijski stroji
- obrtne usluge
- veterinar
- zdravnik

2. Ali družina hodi na počitnice

- da, vsi
- da, samo otroci
- ne

3. Ali ste naročeni na dnevno oziroma tedensko časopisje?

slov. madž. drugo

- na več revij ali dnevnikov
- na eno samo revijo ali dnevnik
- niso naročeni

4. Katere televizijske programe gledate?

redno občasno izjemoma

- slovenske
- madžarske
- avstrijske
- drugo

5. Ali gledate oddajo "Hidak" (Mostovi)

- da, redno
- občasno
- ne

VIII. Kmetijsko gospodarstvo

1. Lastništvo zemlje

- skupna velikost posesti
- površina obdelovalnih zemljišč (brez vinogradov)
- površina vinogradov

2. Kako bi lahko označili izrabo kmetijskih površin v okviru vaše posesti?

- intenzivno se obdelujejo vse kmetijske površine
- obdeluje se samo del kmetijskih površin v bližini naselja
- obdeluje se občasno
- kmetijske površine so v celoti opuščene
- zemlja v najemu
- drugo, kaj

3. Vzroki sprememb v izrabi zemlje
- usmeritev kmetijske proizvodnje
 - ostarela kmečka delovna sila
 - pomanjkanje kmečke delovne sile
 - nemogoča mehanizacija
 - slaba zemlja
 - neorganiziran odkup pridelkov
 - velika oddaljenost parcel
 - premajhna kmetija
 - zaradi divjačine
 - drugo

4. Število in vrsta živine danes in pred 10 leti:

vrsta živine	1974	1985
konji		
biki		
voli		
krave		
junice		
teleta		
svinje		
zajci		
perutnina		
drugo (navedi)		

5. Kolikšen delež kmetijskih pridelkov prodate?

- nič
- do četrtnine
- do polovice
- do treh četrtin
- nad tri četrtnine

6. Navedite tri najpogostejše tržne pridelke (obkroži):

- mleko
- goveje meso
- svinjsko meso
- jajca
- krompir
- žitarice
- industrijske rastline
- vino
- sadje
- zelenjava
- les
- drugo (navedi)

7. Vrsta kmetijske mehanizacije

- silos
- motokultivator
- traktor brez priključkov
- traktor s priključki
- kosilnica
- motorna žaga
- drugo (kaj)
- nima strojev

8. Ali je kdo v družini pripravljen nadaljevati s kmetovanjem in v kakšni obliki?

- da, izključno kot kmet
- da, kot polkmet
- gospodar je še mlad in še ne razmišlja o tem
- naslednik se še ni odločil
- ne

IX. Kateri so najbolj pereči problemi v naselju?